

+A+S+D+

Z OBSAHU 3. ČÍSLA

Žije Tvůj Bůh?

Biblická archeologie

Tvoje bible a Ty

C. H. Spurgeon — pokračování

Umiš obnovit své síly?

Předpoklady šťastného manželství

Čemu učí bible o stavu mrtvých?

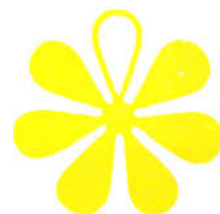
Biblické hádanky

Škola modlitby

Umění cítit se dobře

72

ZNAMENÍ DOBY

LÁSKA

Foto ČTK

Mít touhu rozdat se až do drobínku,
a srdcem podělit své okolí.
Ty nejněžnější květy uplést do vínku,
ať je jím obdarován kdokoli.
Zatoužit po tom, stát se loukou v širu
a hladit bosé lidské chodidlo,
dát pocit bezpečí v tom žhavém víru,
zakvést a vůni zahnat zlo.
Umět zavolat, jako němý volá,
očima, srdcem a rukama.
Duše bázlivá, zkřehlá, holá,
pro lásku poslední dech vydává.
Vždyť láska nemá dna a nemá okrajů.
Jí prostoupeno vše, co dosud taje.
Hmotnou podobu dává lidským snům,
s podzimem let v ovoci zraje.
Nemá nároků, je jak dobrá dlaň,
co stále dává, brát se nenaučí.
Pod vláhou něhy zúrodněná pláň,
v ráj zvolna mění se,
strom žití na ní pučí.

Žije

TVŮJ BŮH?

JIRÍ DREJNAR

Při svém pobytu v Anglii v roce 1971 jsem se jednou v sobotu vydal se dvěma přáteli na podvečerní procházku, při které jsme došli ke starému hřbitovu a anglikánskému kostelíku na předměstí města Bracknelli. Když jsme po prohlídce hřbitůvky chtěli navštívit i kostel, dověděli jsme se z vývěsky u vchodu, že v sobotu od 19 hodin jsou bohoslužby s kázáním. Protože bylo asi dvacet minut po zahájení, vstupovali jsme do kostela potichu, abychom nerušili, zvláště když jsme již přede dveřmi slyšeli, že je právě kázání.

Při vstupu dovnitř jsme však byli „šokováni“. Duchovní kázal, četl verše z bible — a v kostele nebyl ani jeden posluchač. My jsme byli jediní, kteří tam přišli. A protože jsme za chvíli opět z kostela odešli, dokončil onen duchovní kázání a bohoslužby opět sám, bez shromáždění věřících.

Když jsem o tom později mluvil s jedním duchovním, řekl mi, že to není ojedinělý případ. Stává se prý častěji — třeba i ve větších kostelích v Londýně, že na bohoslužby nikdo nepřijde.

Nedávno jsem se setkal s jedním mužem, který měl s pojmem západního světa spojení představu nabitých kostelů a živého křesťanství. Když jsem mu vyprávěl o našem zážitku z Anglie, nechťel mi věřit.

Je pravda, že pro upřímně věřícího křesťana to je trpké zjištění, ale ne překvapující. Vždyť Pán Ježíš přece řekl: „Ale když přijde Syn člověka, zdalíž nalezne víru na zemi?“ (Luk 18, 8)

MRTVÝ BŮH A ŽIVÉ KŘESŤANSTVÍ?

Jedinou normou života a úrovně křesťanství je Boží slovo obsažené v Písmu svatém, a přesto, že církev dnes žije v moderních podmínkách dvacátého století, není zde žádných důvodů, aby pro ni nebyly prvokřesťanské sbory stále platným vzorem. Vždyť církev měla a má jen jednoho Pána (Ef 4, 5), který je první i poslední (Zjev 1, 17), a který se nemění (Mal 3, 6).

Je proto smutné, že se v křesťanství ujmul názor, který dokonce vyvrcholil v novodobý teologický směr, jehož zastánci a hlasatelé učí, že „Bůh je mrtev“. A žel, že to není jen hrstka bohoslovců, kteří tuto teologii „mrtvého Boha“ jako teorii rozebírají a zvěstují, ale jsou to dnes tisíce těch, kteří ji uvádějí v život. Nejsou to právě ony prázdné kostely, jež tuto skutečnost potvrzují?

Náboženství „mrtvého Boha“ má však ještě větší počet zastánců, než se na první pohled zdá.

Vypráví se, že na Martina Luthera jednou dolehly starosti a problémy, které ho přivedly k malomyslnosti. Zdálo se mu, že jejich tíhu již neunes. A když právě v této situaci přišel jednoho dne

domů, nalezl svoji ženu oblečenou ve smutečních šatech. Ulekl se, a s obavami, že ke starostem mu přibyl ještě žal nad ztrátou někoho z nejbližších, se otázal: „Kdo zemřel?“

„Bůh zemřel!“ odpověděla mu manželka.

„Co to říkáš?“, ohradil se. „Vůbec ti nerozumím.“

„Zemřel Bůh mého muže, Martina Luthera,“ znělo vysvětlení, jemuž ihned porozuměl.

Bůh žil, Luther v něj i věřil, ale ztratil důvěru v jeho slovo, zapomenul na jeho zaslíbení, ztratil s ním osobní spojení, a pozbyl jistotu jeho vedení.

Není právě tento příklad obrazem, ilustrujícím stav současného křesťanství? Vždyť je tolik těch, kteří sice věří v Boha, ale ztratili důvěru v jeho slovo, přerušili s ním živé osobní spojení a přestali věřit v jeho vedení.

Cesta k tomuto stavu nebyla jednoduchá a krátká. Dovedlo je tam i samotné křesťanství. Již v minulých dvou stoletích začali křesťanští kritikové podřývat důvěru v bibli jako inspirované Boží slovo. Útočili na historické knihy a evangelia. Jejich terčem se stali nejen patriarchové a proroci, ale i sám Ježíš Kristus. Tento útok nemohl způsobit nic jiného, než přerušit spojení s Bohem a vzdálit se od něj. Jak mohli lidé důvěřovat tomu, koho kritizovali?

Snad každý věřící čte rád dvacátý třetí žalm, v němž David zpívá o svém důvěrném vztahu k Bohu. Povšimněme si však dobře, jaký vztah zde popisuje. Nemluví zde o nějakém vzdáleném bohu, neznámém nebo neurčitěm bohu. On vyznává: „Hospodin jest můj pastýř, nebudu mítí nedostatku. Na pastvách zelených pase mne, k vodám tichým mne přivodí. Duši mou občerstvuje, vodí mne po stezkách spravedlnosti pro jméno své. Byť se mi dostalo jíti přes údolí stínu smrti, nebudu se báti zlého, nebo ty se mnou jsi...“

Není však tento žalm pro mnohé křesťany již jenom historickou památkou na úzké spojení věřícího s Bohem? Nehledí mnohý dnešní křesťan na toto Davidovo vyznání již jen jako na torzo živé víry?

David zde vypráví osobní zkušenost s Bohem. Mluví o sobě, o svém Pastýři a o svých zkušenostech i vztazích k němu.

Můžeme si představit, že by David někdy přijal teologii o „mrtvém Bohu“? Prožil by to, co mu dalo sílu k vyzpívání takového chvalozpěvu? Dal by „mrtvý Bůh“ sílu apoštolu Pavlovi, aby se stal velkým misionářem pohanů, a nakonec pro něj položil i svůj život? Šel by pro „mrtvého Boha“ Jan Hus až na kostnickou hranici, a zažehnul by Martin Luther učením o „mrtvém Bohu“ reformaci?

Pavel zvěstoval živého Boha, který „zahladil smrt, a život na světlo vyvedl“. Svou víru v něj vyznává s neochvějnou jistotou: „Vím, komu jsem uvěřil, a jist jsem tím...“ (2 Tim 1, 10. 12) Na této neochvějné víře založil i své poselství, které zvěstoval prvotní církvi, a které tato i přijala. „Připomínám pak vám, bratři, evangelium, které jsem zvěstoval vám, které jste i přijali, v němž i stojíte.“ (1 Kor 15, 1)

Základem víry prvních křesťanů bylo tedy vědomí jejich závislosti na Bohu a v každodenních zkušenostech s ním. Byli přesvědčeni, že mají živého Boha. A tento Bůh jim dával i sílu k živému náboženství.

Je snad dnes jiná cesta k oživení křesťanství?

ŽIVÝ BŮH A ŽIVÉ KŘESŤANSTVÍ!

Vidění starozákonního proroka Ezechiele má nám i dnes co říci. V 37. kapitole líčí, jak viděl údolí, které bylo plné suchých kostí (v. 1 a 2). Na otázku, zda by mohly ožít, je zde dána jediná odpověď: „Prorokuj... a řci jim: Kostí suché, slyšte slovo Hospodinovo.“ (Verš 4) A jaké bylo Boží poselství?

„Aj, já uvedu do vás ducha, abyste ožily.“

Suché kosti — to je obraz mrtvého a formálního křesťanství. Je to symbol prázdných kostelů, ale i těch křesťanů, kteří sice přicházejí pod kazatelny, z nichž se káže Boží slovo, kteří ho však nepřijímají, protože mu neotevrou své srdce. Jsou to ti, pro které je návštěva shromáždění pouhou společenskou událostí a příležitostí, setkat se se svými přáteli.

Suché kosti — to je obraz těch, kteří jsou mrtví ve svých vinách. Jsou to ti, kteří nechali zemřít svého Boha, a nemají nikoho, kdo by z nich sňal břemeno jejich hříchů. Jsou to ti, kteří sice nějakého boha tuší, ale je to bůh vzdálený a neznámý. Není to pastýř, který by je denně vodil k tichým vodám, který by je občerstvoval a dával jim sílu vstoupit i do údolí stínu smrti.

„Suché kosti, slyšte slovo Hospodinovo!“

Jaké je dnes jeho poselství? — Protože problém života a smrti je od počátku dějin stejný, nemění se ani Boží poselství.

„Bůh, bohatý jsa v milosrdenství pro velikou lásku svou, kterouž zamiloval nás, také i nás, když jsme mrtví byli v hříších, obživil spolu s Kristem.“ (Ef 2, 4. 5)

Jeho poselství je zvěst o záchraně, pomoci a životě. Je to posel-

ství o živém Bohu, který „tak miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3, 16)

Poznal jsi ve svém životě, že potřebuješ Spasitele? Otevřel jsi své srdce vlivu Ducha Božího, aby ti mohl ukázat špatné cesty, po kterých jsi až dosud chodil a uvedl tě na cestu života? Slyš jeho slovo a nech se jím vést.

Navaz s Bohem osobní spojení a poznáš, že není mrtev, ale žije.

Znám ženu, které za války odešel syn na frontu. Krátce před koncem války dostala zprávu, že byl těžce raněn a zajat. Za několik dní po ukončení válečné vichřice ji navštívil voják, který byl s jejím synem na frontě a přinesl jí velmi smutnou zprávu. Oznámil jí, že její syn nežije. Byl prý v boji těžce raněn a posléze zranění podlehl.

Matka ozdobila černou stuhou synovu fotografii na stěně a se zlomeným srdcem nesla bolest, která na ni dolehla.

Stejný žal však prožíval i její syn. Ten byl s těžkým zraněním převezen do nemocnice, kam se mu donesla zpráva, že při náletu byl zničen jeho rodný dům, a v něm našla i jeho matka smrt. Rozhodl se tedy, že se již nikdy do rodného města nevrátí.

Plynul měsíc za měsícem. Syn se z těžkého zranění uzdravil, oženil se, založil si nový domov, ale vždy vzpomínal na chvíli, kdy se loučil s matkou, kterou tolik miloval. Asi po dvou letech mu kdosi řekl, že jeho matka žije. I když této zprávě mnoho nevěřil, přece se rozhodl, že si ji ověří. Na starou adresu svého domova poslal telefonickou výzvu. Matka se měla ve středu večer dostavit k telefonu.

S jakým vzrušením a napětím očekávali oba okamžik, kdy měli mluvit s tím, o kom se domnívali, že nežije. Do oné chvíle nedůvěřovali, protože se domnívali, že jde o omyl. Nechtěli věřit, že by ještě někdy mohli spolu mluvit.

Všechny pochybnosti však padly, když navázali spojení. Po tolika letech syn znovu zvolal: „Maminko!“ A jak byl překvapen, když z druhé strany přišla milá a tichá odpověď.

Navaz i ty spojení s Bohem. Ohlas se v modlitbě. Zavolej na svého Otce, který ti odpoví. „Volají-li spravedliví, Hospodin vyslýchá, a ze všech jejich úzkostí je vytrhuje.“ (Žalm 34, 18) Ověř si v osobních zkušenostech, že Bůh žije.

□□□□□□□□□□□□□□

Kde začíná víra, končí starost,
kde začíná starost, končí víra.

Bůh slyší srdce i beze slov,
nikdy však neslyší slova bez srdce.

Tvoje bible a Ty.

SPORNÁ MÍSTA V BIBLI

Při čtení bible narazíš dříve nebo později na věty, nebo celé odstavce, kterým při prvním čtení nebudeš rozumět, a které zdánlivě nesouhlasí s tím, co jsi dosud přečetl. Občas dokonce najdeš i domnělé rozpory. Nedej se tím však znepokojit. Nezapomeň, že bible není nějaká laciná novela, ale úctyhodná věkovitá kniha. Neodsuzuj ji jako nespolehlivou, ale raději si onu nesrozumitelnou stať v klidu ještě jednou prostuduj. Ve většině případů zjistíš, že vše je docela jasné.

Jakmile přijdeš do podobných nesnází, připomeň si prvořadou a nejdůležitější zásadu studia bible: porovnávej jednotlivé verše mezi sebou. V praxi to znamená, že sporný verš musíš porovnat s jinými verši, pojednávajícími o téže věci. Tak ti vystoupí do popředí celkové učení bible a pochybnosti i otázky zmizí.

Je to něco podobného jako skládání jednotlivých dílů hádanky. Čím více kousků dáš dohromady, tím snáze uvidíš zbytek.

Při takovém studiu musíš jen žasnout nad pozoruhodným souladem Písma. Sporné statí postupně odpadnou, a ty se nestacíš divit, jak je bible jednotná a důsledná.

Zastavme se u několika příkladů.

NEDOTÝKEJ SE MNE

V evangeliu Janově (20, 17) čteme, že Ježíš řekl Marii: „Nedotýkej se mne: nebo jsem ještě nevstoupil k Otci svému.“ Matouš však píše (28, 9), že dvě ženy, které přišly k hrobu, „chopily se noh jeho a klaněly se jemu“.

V prvé chvíli se nám to jeví jako rozpor. Ale není tomu tak. Dodatečné studium původního textu odhalilo v nedávných letech skutečnost, že řecké slovo, přeložené „dotýkat se“, znamená „držet, zdržovat“. Ježíš tedy Marii ve skutečnosti řekl: „Nedrž mne“ nebo „Nezdržuj mne“. Některé nové překlady zní již takto: „I řekl jí Ježíš: Nezdržuj mne, poněvadž jsem ještě nevstoupil k Otci.“

Pán Ježíš měl před sebou důležité poslání a nechtěl se dát zdržovat. Je ovšem možné, že obě ženy, které ho chtěly uctívat, na chvíli se chopily jeho nohou. Mezi oběma verši není tedy rozpor.

DUCHOVÉ VE VĚZENÍ

V první epištole Petrově (3, 18–20) je tento podivný výrok: „Nebo i Kristus jednou za hříchy trpěl, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu, umrtven jsa ze strany těla, ale obživen Duchem. Skrze něhož i těm, kteří jsou v žaláři, duchům, přišel, kázal. Tehdáž nepovolným, když jednou očekávala Boží snášlivost za dnů Noé, když dělán byl koráb, v kterémžto málo, to jest osm duší, zachováno jest ve vodě.“

Je přirozené, že se každý zeptá: „Kdo to byli ti duchové ve vězení?“ Jak jim mohl

Kristus kázat? Kdy jim kázal? Není zde nějaká chyba? Není. Srovnáš-li tuto stať se zprávou o potopě v první knize Mojžíšově (6. kap.), vše se ti ujasní.

Slova „skrze něhož“ týkají se Ducha svatého. V tomto Duchu Kristus kázal „duchům v žaláři“, které 20. verš označuje jako lidi, „tehdaž nepovolné (neposlušné)“. „Tehdaž“ se jasně vztahuje na dobu, kdy „jednou očekávala Boží snášlivost za dnů Noé“.

Přečteme si tento oddíl Písma ještě jednou, tentokrát v některém z novodobých překladů, které nám jsou svým jazykem srozumitelnější. Otevřeme si třeba katolický překlad Dr. Sýkory: „...obživen podle Ducha. V něm přišel hlásat také těm duchům, kteří byli ve vězení; ti někdy byli nevěřící, když (totiž) božská shovívavost čekala ve dnech Noémových za stavby korábu...“

Bylo to tedy za dnů Noé, v předpotopním světě, kdy Kristus působil na člověka skrze Ducha svatého. První kniha Mojžíšova 6, 3 nám to praví jasně. Noé působil v síle Ducha Božího 120 let, a Bůh se v této době snažil vysvobodit lid z vězení hříchu a zachránit jej před potopou. Většina lidí odmítla a jen „osm duší zachováno jest ve vodě“. (Viz konec 20. verše v 1. epištole Petrově 3. kapitole).

BOHATEC A LAZAR

Tento děj najdeš u Lukáše 16, 19–31. Tam čteme:

„Byl pak člověk jeden bohatý, a oblékal se v šarlat a kment, a hodoval na každý den skvostně. A byl jeden žebrák, jménem Lazar, který ležel u vrat jeho vředovitý, žádaje nasycen býti těmi drobty, které padaly se

stolu bohatce. Ale i psi přicházely, lízali vředy jeho. I stalo se, že ten žebrák umřel, a nesen jest od andělů do lůna Abrahama. Umřel pak i bohatec, a pohřben jest. Potom v pekle pozdvihl oči svých, v mukách jsa, uvažel Abrahama zdaleka, a Lazara v lůno jeho.“

Pak následuje rozmluva mezi bohatcem a Abrahamem. Bohatec prosí Abrahama, aby k němu poslal Lazara, aby zmírnil jeho utrpení. A nakonec prosí, aby poslal Lazara k jeho pěti bratřím s výzvou k pokání.

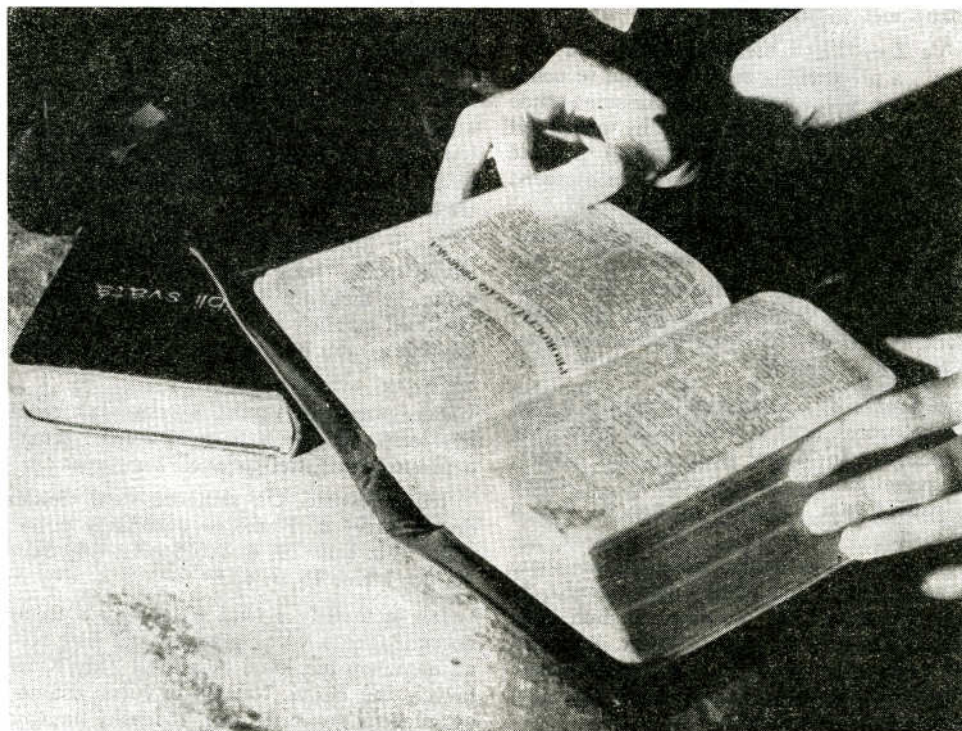
Zde je ovšem velmi nutné vědět, jde-li o pravdivý příběh či podobenství. Jedná-li se o skutečnou událost, pak nás udivuje, že nebe je tak blízko pekla, že se lidé mohou navzájem domlouvat, a že bezbožní nevýslovně trpí před zraky oslavených svatých! Kdyby šlo o skutečnost, pak by to nesouhlasilo s ostatním učením Písma o stavu po smrti. U Kazatele 9, 5 totiž čteme: „Mrtví nevědí nic.“ A v Žalmu 146, 3. 4 se praví: „Nedoufejte v knížatech, v synech lidských, v nichž není vysvobození. Vychází duch jejich, navracují se do země své, v tentýž den mizejí myšlenky jejich.“

Nový zákon nás dále jasně ujišťuje o tom, že spravedliví budou vzkříšeni při druhém příchodu Ježíše Krista a budou s ním prožívat věčnost v krásném novém světě, kde už nebude „ničeho zlořečeného“. (Viz 1 Kor 15; 1 Tes 4, 16. 17; Zjevení 22, 1–5)

Bereme-li zprávu o bohatci a Lazarovi za skutečnost, potom učiníme nesmyslným ostatní učení bible a stavu mrtvých a o budoucím životě. Pán Ježíš zde nemohl vyprávět skutečný příběh, ale podobenství a příklad, kterým chtěl ilustrovat naučení o bláhovosti lakomství.

Čteme jen celou kapitolu. Stojí za povšimnutí, že mezi podobenstvím o bohatci a Lazarovi a podobenstvím o nespravedlivém správci, zaznamenaném v prvních třinácti verších téže kapitoly, je úzká souvislost.

Ve 14. verši čteme, že farizeové, kteří byli „lakomí“, se Kristu posmívali, když vyslechli podobenství o správci. Ve 13. verši Kristus prohlásil: „Nemůžete sloužit Bohu

i mamonu.“ A potom Kristus přidal na vysvětlenou další podobnosti. Nepoctivý správce i bohatec měli společnou jednu vlastnost: sobectví. Bohatec se však lišil od správce v tom, že se zapomněl připravit na budoucnost. Kristus chtěl zdůraznit jak pošetilé počínání lakotného bohatece, tak skutečnost, že člověk zpečetuje svůj věčný osud již v tomto životě. Třetím významným poučením byla skutečnost, že bohatec neprospělo ani to, že byl synem Abrahamovým. Člověk může nalézt cestu života a vyhnout se věčné ztrátě jedině tím, že uvěří Božímu slovu, to je spisům „Mojžiše a proroků“.

NA VĚKY VĚKŮ

Zjevení 14, 11 mnozí považují za nejproblematičtější verš Nového zákona:

„A dým muk jejich vstoupí na věky věků, a nebudou mít odpočinutí dnem i nocí ti, kteří se klanějí šelmě a obrazu jejím, a jestliže kdo přijme znamení jména jejího.“

Znamená to, že Bůh chce bezbožné mučit po celou věčnost? Jestli ano, jak je to v souladu s nádherným prohlášením, že „Bůh láska je“? (1 Jan 4, 8) A jak tuto představu srovnáme s nejkrásnějším tvrzením: „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozrozeného dal, aby každý, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný?“ (Jan 3, 16)

Tyto dvě představy jsou neslučitelné. Žádný otec by netrápil své děti věčně, a proto věříme, že ani Bůh to neučiní. Nebo „jako se slitovává otec nad dítkami, tak se slitovává Hospodin nad těmi, kteří se ho bojí.“ (Žalm 103, 13)

Tyto statě je nutno pochopit ve smyslu celého Písma.

Slova, přeložená „na věky“ a „věčně“, jsou v původních textech Písma často užívána pro označení určitého omezeného údobí. Toto omezení nebo délka údobí je vždy na něčem závislá.

Tak např. u Judy 7 čteme, že Sodoma a Gomora snášely „pokutu věčného ohně“. Všichni ovšem víme, že tato města už dnes nehoří. Ve 2 Petr 2, 6 praví bible, že Bůh obrátil města Sodomu a Gomoru v popel. „Věčný oheň“ tedy hořel jen do té doby, dokud měl co trávit.

Ve Zjev 14, 6 čteme o „evangelium věčném“, a přece víme, že evangelium se nebude hlásat věčně. Vždyť až Kristus přijde v slávě, nebudou hříšníci, kteří by museli být varováni a zachráněni. V tomto případě slovo „věčné“ se jasně vztahuje na omezené údobí.

Ve druhé Mojžišově 21, 6 čteme o otroku, který má „věčně“ sloužit svému pánu. Ani zde nebude nikdo pochybovat, že služba otrokova byla omezena na jeho pozemský život. Nikdo nevěří, že by jeho otroctví pokračovalo po smrti!

U Jonáše 2, 7 se vyskytuje zpráva o tom, jak se prorok ocitl v břiše velké ryby. „Až k spodkům hor dostal jsem se, země závorami svými zalehla mi na věčnost.“ V tomto případě trvala „věčnost“ pouze tři dny a tři noci.

Vezmeme-li v úvahu přenesený význam slova „věčný“, nemůžeme vůbec tvrdit, že verš Zjevení 14, 11 dokazuje, že Bůh bude mučit bezbožné po celou věčnost. Zahynou při posledním soudu v „jezeře ohnivém“ (Zjev 20, 14, 15), které jim nepřinese život v mukách, ale smrt. (Viz Řím 6, 23)

VÍRA A SKUTKY

Porovnáš-li verš ze Skutků apoštolských 4, 12 s veršem v epištole Filipenským 2, 12, budeš mít dojem, že jsi přišel na další rozpor. Skut 4, 12 zní takto: „A není v žádném jiném spasení; nebo není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom mohli spasení býti.“

Filipenským 2, 12 praví: „A tak, moji milí, jakož jste vždycky poslušni byli, netoliko v přítomnosti mé, ale nyní mnohem více v nepřítomnosti mé, s bázní a s třesením spasení své konejte.“

Proč by měl člověk „konat“ své spasení, obdržel-li je zdarma vírou v Ježíše Krista? Narazili jsme zde snad na nepřekonatelnou nesnáz?

Ne. Vše je vlastně velmi jednoduché. Vzpomeňme si, že apoštol Pavel řekl žalárníkovi ve Filipis: „Věř v Pána Ježíše Krista a budeš spasen ty i dům tvůj.“ (Skut 16, 31) Tento žalárník se určitě zařadil mezi první členy církve ve Filipis, a nedovedeme si představit, že by mu Pavel později napsal, že chce-li být spasen, musí ještě „vykonat“ nějaké skutky.

Podíváme-li se do epištoly Jakubovy 2, 17, bude tento problém zcela vyřešen. Tam totiž čteme: „Tak i víra, nemá-li skutků, mrtvá je sama v sobě.“

Jakub v těchto verších zdůrazňuje velmi důležitou otázku: „Co prospěje, bratří moji, praví-li kdo, že má víru a nemá skutky? Zdalíž jej ta víra může spasiti? A kdyby bratr neb sestra neoděni byli, a opuštění ze strany živnosti vezdejší, řekl by pak jim někdo z vás: Jděte v pokoji, ohřejte se, a najezte se, avšak nedali byste jim potřeby tělesné, což to platí? (Verše 14—16. 20) Chceš-li vědět, ó človče marný, že víra bez skutků je mrtvá?“

Zde jasně vidíme, že nemůžeme být spaseni jedině vírou v Ježíše Krista. Ale Pavel měl pravdu, když prohlásil, že „ospravedlněn bývá člověk vírou bez skutků zákona.“ (Řím 3, 28) Ovšem, ten, kdo přijal Ježíše za svého Spasitele, dokáže své obrácení životem a jednáním. Kdo chce vejít do království Božího, musí nejen správně věřit, ale i správně žít. Život a skutky se tedy doplňují.

TŘI DNY A TŘI NOCI

V evangelium Matouše 12, 40 čteme: „Nebo jako byl Jonáš v břiše velryby tři dny a tři noci, tak bude Syn člověka v srdci země tři dny a tři noci.“

Ale u Matouše 16, 21 čteme: „A od té chvíle počal Ježíš oznamovati učedníkům svým, že musí jíti do Jeruzaléma, a mnoho trpěti od starších a předních kněží a od zákoníků, a zabit býti, a třetího dne z mrtvých vstáti.“

Zde přirozeně vzniká otázka: Jak mohl být Ježíš „tři dny a tři noci v srdci země“ a přesto vstát „třetího dne“ z mrtvých?

Jedno je jisté. On skutečně vstal třetího dne z mrtvých. Písmo to několikrát potvrzuje. (Viz Luk 24, 6. 7. 19—21. 46; Skut 10, 40; 1 Kor 15, 3. 4)

Jak je to tedy s těmi třemi dny a třemi nocemi? Tento výraz představoval jistě řeční, obraznou řeč, která byla mezi Židy Kristových dnů běžná. Nemělo to vůbec znamenat plné tři dny a tři noci. Židovský naučný

slovník píše: „Židé běžně počítali část jednoho dne za celý den, např. den pohřbu, i když pohřeb byl v pozdních odpoledních hodinách, se počítá jako první den ze sedmi dnů nářku. Krátká chvíle sedmého dne ráno platí za celý sedmý den. Obrázka se provádí osmého dne, i kdyby se dítě narodilo v posledních minutách prvního dne, a tento krátký okamžik se počítá za celý den.“ (Svazek 4, 475)

Kristus byl ukřižován a pochován v pátek, v den připravování (Luk 23, 54—56). V hrobě tedy ležel v pátek do západu slunce, po celou sobotu a až do časného rána v neděli, kdy vstal z mrtvých. Byl tedy ve skutečnosti v hrobě jeden celý den a z dvou zbývajících dnů jen část. Židům to však úplně stačilo jako naplnění proroctví, že bude v hrobě „tři dny a tři noci“. Nikdo tehdy nepochyboval o tomto výkladu uvedeného výroku, dokonce ani jeho nepřátelé, kteří by ho jinak rádi usvědčili jako falešného proroka.

Pro nedostatek místa nemůžeme uvádět další „sporné statě“. Uvedené příklady jasně dokazují, že při pečlivém zamyšlení a studiu se objasní všechny zdánlivé rozpory. Kdyby náhodou přišel na něco, co tě dokonce vyvede z míry, vezmi si na pomoc konkordanci nebo spolehlivý biblický komentář. Nezapomeň, že podobnými otázkami se zabývali nejlepší křesťanští učenci po celá staletí a výsledek jejich bádání má posloužit dnes i tobě.

Jedno je jisté. Kdykoli přijdeš na kloub některé zdánlivě nesnadné statě, budeš mít úžasný pocit uspokojení. Je to něco podobného, jako když člověk přijde z temné místnosti do jasného dne. A budeš se divit, proč jsi již dříve nepřišel na řešení. Tím více pak oceníš krásu a sílu bible.

Milosrdenství není jednání, nýbrž stav, z něhož prýští jednání.

Jsi-li mistrem, buď občas slepý, jsi-li sluhou, buď občas hluchý.

Nic není tak snadné, jako hledat chyby. Kdo se chce podílet na reptání, nemusí mít nadání, sebezapření, nepotřebuje mozek ani charakter!

Štěstí spočívá v tom, že uplatňujeme své schopnosti ve skutečných výkonech.

Moudrosti se naučíš nasloucháním Boha nebo zkušeností. V druhém případě se stáváš příliš pozdě moudrým.

Pravda se podobá oněm hořkým lékům, které nelahodí chuti, které však přinášejí zdraví.

Utrpení se podobá mrakům. Nech je přejít a uvidíš slunce.

JE BIBLICKÁ ARCHEOLOGIE POTŘEBNÁ?

Universitní profesor dává tři význačné odpovědi na tuto otázku.

Jako profesora archeologie na teologickém semináři se mne lidé často táží: „Proč věnujete všechnen čas a energii biblické archeologii a raději nekázáte evangelium Ježíše Krista?“ Je-li tato otázka upřímně postavena, zaslouží si poctivou odpověď. A o to se chci nyní pokusit.

Začneme nejprve o samotné archeologii. Co je to vlastně archeologie? Je to studium starověku neboli antiky. Tomuto vědeckému

úsilí a času na archeologická zkoumání? Je užitečné, když archeologové jezdí až na druhý konec světa, a tam pracně dobývají zbytky starých měst a hledají v nich střepy, zaprášené předměty nebo poškozené dokumenty? Proč jsem podnikl v zájmu archeologického bádání deset cest do biblických zemí, kde jsem žil v primitivních podmínkách? Vzpomínám např. na expedici v roce 1964, kdy jsem bydlel přes tři měsíce ve stanovém táboře pronásledovaném písečnými bouřemi, škorpiony a jedovatými stonožkami, a jedl jsem nezvyklá jídla, která mi občas působila velkou žaludeční nevolnost? Proč to my, archeologové, děláme? Poněvadž získáváme úměrně velkou odměnu.

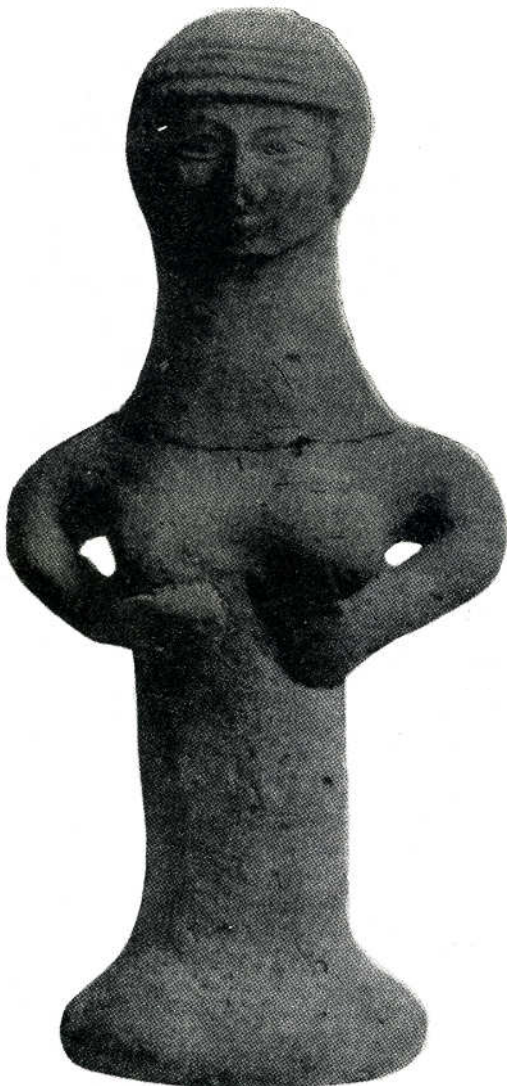
Dovolte, abych uvedl několik osobních zkušeností.

Je to vzrušující, když se z prachu náhle vynoří měděná soška kananejského boha

pojetí umění se změnilo, jakmile se Řekové naučili využívat perspektivu. Vytvářeli sochy nebo kresby bez ohledu na jejich význam, ale zobrazovali je tak, jak se skutečně jeví lidskému zraku.

Srovnáme se zmíněným výjevem z egyptské bitvy slavnou mozaiku z Pompejí, na níž je scéna z bitvy Alexandra proti Dáriovi. Toto dílo vyniká svým realismem, skladbou i barevnou výzdobou, a je proto právem považováno za největší mistrovské dílo všech dob. Oba králové, Alexandr i Dáriuš, jsou zobrazeni na stejné úrovni jako ostatní bojovníci. Přesto však umístil umělec oba panovníky tak šikovně, že divák okamžitě vystihne hlavní postavy bitvy.

Známy je příběh o soutěži dvou řeckých malířů Zeuxe a Parrhasia. Oba přinesli na tržiště své obrazy, které měly být veřejně posouzeny. Zeuxis nakreslil hrozny. Byly tak přirozené, že přilétali ptáci a klovali do nich. Obraz zapůsobil svým realismem na shromážděný lid. Všichni byli přesvědčeni, že nemůže být už ničím překonán. Parrhasius měl svůj obraz za volně visícím závěsem, jak se to alespoň zdálo. Jeho soupeř se shromážděným davem opětovně žádal, aby i on ukázal, co nakreslil. Umělec tedy vyhověl jejich přání a upozornil je, že záclona představuje malbu. Prvý malíř oklamal ptactvo, druhý i zkušeného malíře. Je přirozené, že Parrhasius v této soutěži zvítězil. Některé egyptské kresby a sochy byly velmi krásné, ale nikdy nebyly tak realistické, aby se ptáci nebo lidé nechali oklamat. To bylo možné jedině tehdy, když lidé začali znázorňovat výjevy a předměty realisticky, jako Řekové, kteří využívali perspektivu.

Baála, když nečekaně narazíme na vázičku s 35 lesklými stříbrnými mincemi, nebo když objevíme dávno ztracený chrám, po němž se vědci marně pídili déle než celé století. Takové odměny zdaleka převyšují veškerá strádání archeologa. Největší zisk archeologického průzkumu minulosti je však nutno přičíst bibli, která se tím (1) dostala do správného zorného úhlu, (2) mnoho záhadných veršů bylo objasněno a (3) našly se účinné zbraně k obhajobě bible. Proto můžeme říci, že biblická archeologie se stala nanejvýš užitečnou a velmi cennou pomocnou vědou na poli biblického bádání.

Archeologie umožňuje správný pohled na bibli.

Chci vám nejprve vysvětlit, proč archeologie Blízkého východu otevírá správný pohled na bibli. Objasním vám to pomocí příkladu. Lidé, žijící před Řeky (Egyptané nebo Asyrťi), vytvářeli sice krásné umělecké výrobky, ale tyto byly bez perspektivy. Jen se podívejme třeba na sošky, nalezené na zdech egyptských chrámů. Král, stojící v kočáře a bojující proti nepříteli, zabírá snad tři čtvrtiny plochy celé stěny, zatímco oběma armádám, znázorněným drobnými postavkami, stačila jen čtvrtina této stěny. Velikost osoby nebo předmětu nebyla určována podle vzdálenosti k diváku, ale podle politického či společenského významu. Toto

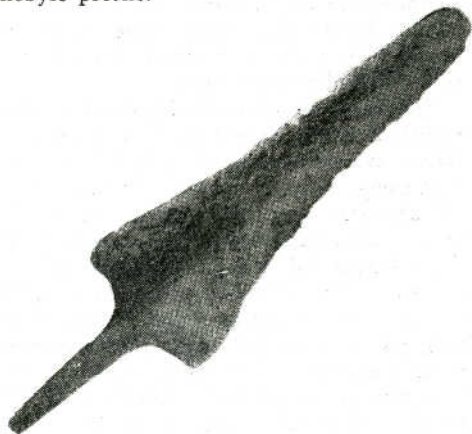
Tento příklad jsem uvedl proto, abych ukázal, jak lze porozumět bibli. Dříve, než jsme znali výsledky archeologického bádání, zdálo se nám, že biblické osoby, jako např. patriarchové, žily nádherně izolovány ve světě, v němž jiné národy buď neznamenalý vůbec nic nebo jen velmi málo. Vezměme si třeba zmínku bible o Hetejských. Ze Starého zákona se nikdo nedoví, že Hetejští tvořili v biblických dobách velkou mohutnou říši. V biblických zprávách se často mluví o Egyptu a jeho králích. Nikdy z nich ovšem nezískáme jasnou představu o dějinách této země.

V roce 1728 vydal slavný učenec Izák Newton, který byl též známý jako velký badatel v biblických proroctvích, své dílo „Chronologie starých království“. Autor té-

bádání se otvírá široké pole působnosti v mnoha zemích a vztahuje se na rozličná starodávná údobí, jako např. na studium prehistorie různých zemí nebo klasického Řeka a Říma. Zmiňuji se úmyslně o dvou extrémních výrazech z geografického prostoru a chronologie. Biblická archeologie, kterou zastupuji, zabývá se bibli a starým světem, v němž bible vznikala. Svě úsilí soustřeďuje na vzdálené země Blízkého východu, snaží se vzkřísit dějiny národů, které v těchto zemích žily a hledá jejich materiální, kulturní a náboženské pozůstatky, abychom lépe porozuměli jejich zvyklostem, způsobu života a náboženství.

A nyní si objasníme některé otázky s archeologií související: Je rozumné, že se v posledních dvou stoletích věnuje tolik peněz,

to knihy, jež vyšla dávno předtím, než začal archeologický průzkum historické oblasti Blízkého východu, byl závislý především na zdroji materiálu nepřesných výroků starých řeckých a latinských pisatelů. Newton tvrdí, že Ramses II., slavný egyptský král ze 13. století př. Kr., žil v 9. století, jako současník izraelského krále Achaba a proroka Eliáše. Tento král ve skutečnosti žil v době „soudců“, to je asi o 400 let dříve. Podle Newtona následovali za tímto Ramsesem králové Cheop, Chephren a Mycerinus, stavitelé velkých pyramid v Gize. Dnes víme, že tyto pyramidy byly postaveny asi o 1500 let dříve, a když Abraham navštívil Egypt, již několik set let existovaly. Tento příklad jasně ukazuje, že z dějin toho lidu o starověku věděli velmi málo, a to co znali, ještě nebylo přesné.

Dnes máme skutečně velmi slušné poznatky o historii starých národů, jako byli Egypťané, Chetitě, Asyřané, Babylóňané nebo Peršané, kteří hráli v biblických dobách důležitou roli. Za tyto obohacené vědomosti vděčíme archeologům, kteří vykopali mnoho velkých měst těchto národů, odhalili jejich zprávy a vědci v archívech rozluštili jejich písmo i řeč. To umožnilo historikům získat poměrně jasné a přesné představy o tom, co se dělo v dávných dobách. Tato nová znalost starověkých dějin přispěla bohatě k lepšímu chápání biblické historie. Dnes mnohem lépe rozumíme událostem popsaným v bibli, protože známe nutně pozadí. Archeologové nám dodali tolik potřebného materiálu, že můžeme přesně chápat biblická proroctví i jejich správný význam.

Archeologie vrhá světlo na bibli.

Před vznikem biblické archeologie lidé neznali zvyky lidí, žijících ve starověku. Stačí se jen podívat na obrazy velkých středověkých mistrů, kteří se na nich pokusili o znázornění biblických událostí. Němečtí umělci kreslili patriarchy jako severoevropské rytíře v lesklé zbroji. Vypadali spíše jako králové. Tyto neskutečné představy vznikaly proto, že nikdo nic nevěděl o dávných časech, lidech a zemích. Lidé sice jezdili do biblických zemí, ale neměli vůbec zájem o dějiny, kulturu a náboženství dávných předků. Zdá se, že lidé se po mnoho staletí nezažívali o tyto věci.

Poutníci, kteří navštívili Palestinu, navraceli se se starověkými předměty, vykopanými z půdy Svaté země. To by jim a jejich soukmenovcům doma poskytlo představu o tom, jak staří Izraelité žili. Oni se vrátili s náboženskými ostatky, jako byly kosti proroků, apoštolů nebo svatých, s kousky dřeva, pocházejícími prý z Kristova kříže, s vodou z řeky Jordánu, s perem z křídla anděla Gabriele, nebo lahvi, obsahující tmu

deváté rány, která postihla za Mojžíše Egypt. Pověřiví lidé doma přijímali tyto předměty jako věrohodné, umístili je v kostelích a začali je uctívat.

Tato situace se díky novodobému zájmu o staré dějiny — biblické i světské — v posledních dvou stoletích dokonale změnila. Proto víme stále více o kultuře, náboženství a o civilizaci starověku. Stačí se podívat do moderního biblického slovníku, který obvykle obsahuje stovky obrázků, získaných pomocí archeologie. Každý dnes může vědět, jak vypadaly starobylé městské zdi a brány, jak byly stavěny a vybaveny paláce, domy a chrámy, jak lidé v biblických dobách pekli chléb a mleli mouku, jaké nosili šaty, boty, klobouky a šperky, jaké nářadí užívali při práci a s jakými zbraněmi válčili.

Dnes je nám známo, jaké hráli hry a jaké medicínské vědomosti měli jejich lékaři. Dovedli jsme se dokonce mnoho o jejich literatuře, a to pomocí tabulek z pálené hlíny, popsaných klínovým písmem, nebo ze svitků papyrusu popsaných inkoustem. Jistě nemusím čtenářům připomínat, že v poslední době náboženskou literaturu obohatily svitky, jež byly vyneseny na světlo z jeskyní u Mrtvého moře. Jsou mezi nimi i svitky obsahující biblický text. Tito svědkové dávných dob, objevené v prachu staletí, jsou staří dva tisíce i více let.

Objev uvedených předmětů objasnil mnoho záhadných textů bible, kterým bychom bez znalosti zvyklostí a životních podmínek předků nikdy neporozuměli. Nemůžeme sice říci, že v bibli již nemáme žádné problémy a že rozumíme každému výroku Písma. Biblická archeologie nám však poskytla mnoho materiálu, který pomáhá objasnit nesčetné stati Písma, které jsme ještě před několika lety chápali nejasně, nebo jsme jim vůbec nerozuměli.

Archeologie podporuje věrohodnost bible.

Nemám na mysli neverce, když se nyní zmíním o učencích, kteří ještě nedávno pochybovali o věrohodnosti historických částí bible právě tak, jako nevěřili zprávám o zázracích. Měli zato, že většina starozákonních knih, ne-li všechny, byla vytvořena v posledních pěti stoletích před údobím křesťanství, kdy ještě raná historie lidu Božího byla známa pouze z legend. Proto příběhy patriarchů, jako je vyjití z Egypta a zprávy o soudcích, považovali v podstatě za lidové podání a legendy s případným historickým jádrem.

Díky práci biblické archeologie změnil se tento postoj ke Starému zákonu. Je pravda, že dosud není možné, a pravděpodobně to

nebude nikdy možné, vykopávkami dokázat biblické zprávy o zázracích nebo o prehistorických událostech a osobách (Adam, Abel, Kain atd.). Ale historické části bible byly tak podepřeny důkazy, vyhrabanými v sutinách starých biblických zemí, že se stěží najde biblický dějepisec, který by ještě pochyboval o jejich historické podstatě a přesnosti. V důsledku toho smýšlejí bibliční učenci o autoritě Písma příznivěji a s větší úctou. Toto tvrzení bychom mohli doložit mnoha svědectvími. Snad stačí slova, která nedávno vyjádřil vynikající americký orientalista W. F. Albright: „Díky modernímu bádání uznáváme dnes historickou podstatu bible. Jsou potvrzeny zprávy o patriarchích, o Mojžíšovi a o vyjití z Egypta, o dobývání Kanaanu, o monarchii, o vyhnání a o navrácení se do vlasti. Vše je podloženo tolika důkazy, že bych to před čtyřiceti lety nebyl považoval za možné.“ (History, Archeology and Christian Humanism, str. 293).

Hledíme-li zpět a zamyslíme-li se nad dílem, které biblická archeologie v minulém století dokázala, můžeme jen žasnout nad tím, co Bůh ve prospěch svého Slova vykonal. A to ještě zdaleka nevidíme konec této vzrušující činnosti, poněvadž stále přichází na nové a zajímavé objevy, osvětluje biblické dějiny. Nikdo nemůže předpovědět, jaká překvapení na nás ještě čekají. Před dvaceti lety jsme neměli naději, že bychom kdy našli hebrejské rukopisy Starého zákona z doby Ježíšovy. Tak starý biblický text nebyl totiž vnesen na denní světlo za celých sto let archeologického průzkumu. Ale pak přišel senzační objev stovky svitků od Mrtvého moře, který byl počátkem zcela nových a užitečných biblických studií.

Jsme rozhodně vděční za každý sebestačí důkaz, který staví bibli do správného světla, objasňuje její výroky a podtrhuje její tvrzení. Archeologická činnost v minulosti potvrdila pravdivost slov apoštola Petra, který cituje z proroka Izaiáše (40, 6—8): „Nebo všeliké tělo je jako tráva a všechna sláva člověka jako květ trávy. Usvadla tráva a květ její spadl, ale slovo Páně zůstává na věky. Toto pak je to slovo, které zvěstováno jest vám.“ (1 Petr 1, 24. 25)

Pisatel doufá, že tyto poznámky objasní, proč archeologie má tak důležité postavení v rámci studií bible.

S. H. Horn

Popis k vyobrazením

1. Postava bohyně Astarty, hrnčířský výrobek bez glazury.
2. Malovaný dekorativní džbán.
3. „Hlava ženy“, nalezená v místech starého Ur.
4. Dýka bronz.
5. Babylónská astronomická tabulka.
6. Džbán s ouškem.

MILOSLAV ŠUSTEK

C. H. SPURGEON

kazatel s apoštolským duchem

(Pokračování)

Po svém obrácení Spurgeon vyučoval, aby si mohl vydělat na chléb. V té době se oddal pilnému studiu. Dostal do rukou i volnomyšlenkářské knihy, které mu daly hodně práce. Pochybnost, do které byl uvržen, a nevěra, které by byl propadl, mu způsobily těžké vnitřní boje. Sám píše o tom svou bohatě obraznou řečí:

„V jedné zlé hodině jsem pustil svou kotvu víry. Přefal jsem lano své víry. Již jsem nekotvil těsně u břehu zjevení. Má loď byla hnána větrem a já takto nastoupil cestu nevěry. Řekl jsem rozumu: Buď mým kapitánem! Svému mozku jsem pravil: Ty buď mým kormidelníkem! Takto jsem nastoupil svou bláznivou cestu. Ale díky Bohu, že to mám všechno za sebou. Povím vám však krátký příběh této cesty. Byla to chvatná plavba pod plachtami přes rozbourané moře volnomyšlenkářství. Satan často přestřelil. Jeho strašná zloba a hrozné rouhání, podobné silné náloži střelného prachu, způsobí, že se kanon roztrhne. Tím své věci jen uškodí, zatím co terč, na nějž zaměřil svou ničivou zbraň, mu unikne, aby zpíval o milosti a o vysvobozující lásce.“

Bůh jej milostivě provedl tímto pokusem. Zkušenost mu posloužila k tomu, že mohl lépe porozumět vnitřnímu stavu lidí, kteří se zmítali v pochybnostech. Když zvířel v tomto boji, nastal nový nepokoj. Při svém studiu Písma přišel na otázku křtu. Příklad Pána Ježíše a výroky Písma o křtu jej nutily učinit tento krok poslušnosti jako dospělý člověk. Mladý Charles psal o tom svému otci i dědečkovi, kteří byli kazateli. Ti pak oba byli toho názoru, že každý křesťan má právo těšit se plně svobodě svědomí. Ačkoli mladíkovi nebylo ještě šestnáct let, přenechali tuto záležitost jeho svědomí. Spurgeon si sám vyhledal kazatele, který byl ochoten pokřtít jej jako dospělého.

3. květen roku 1850 zůstal pro něj nezapomenutelný. Byl to den narození jeho matky. Vstal velmi brzy ráno, aby mohl před křtem věnovat několik hodin tiché modlitbě a odevzdání se Bohu. Pak šel pěšky asi šest anglických mil k místu, kde měl být podle příkazu Pána Ježíše pokřtěn ve jménu trojjediného Boha. Jak vznešenými myšlenkami byla naplněna jeho duše během té ranní cesty! Nebyl nijak teplý den. Přátelský úsměv zdravícího jej kazatele byl mu plnou odměnou za dlouhou cestu. V přívozu řeky Lark kazatel kázal někdy zástupům. Často stával na lodi uprostřed řeky a zástup, který stál na obou březích, mu naslouchal. Začal obřad křtu svatého, podobný těm, které znal Jan Křtitel a apoštolé. Charles byl v myšlenkách brzy ve vodě, brzy radostně u Pána, brzy přemáhán bázní a chvěním při tomto veřejném vyznání. Křtenci šli do řeky ve slušivém křesťanském rouchu. Jelikož dosud nebyl nikdy přítomen biblickému křtu, obával se, že by mohl něco udělat naopak. Když přišla na něj řada, aby sestoupil do vody, zavalil řezavý vítr. Když učinil několik kroků a zpozoroval lidi na pramici, na člunech i na obou březích řeky, bylo mu dobře. Praví, že mu v té chvíli nevadilo, kdyby celé nebe, země i moci temnoty byly

přihlížely. V tuto hodinu a na tomto místě se nestyděl vyznat, že je následovníkem Beránka Božího. Všechna úzkost pominula. V řece Lark zanechal tisíc obav a poznal, že kdo se drží ruky Páně, dosahuje velkých věcí.

Spurgeon praví o tomto svém životně důležitém kroku: „Neočekával jsem, že budu vodou umyt od svých hříchů. Věřil jsem, že skrze víru v Ježíše Krista jsou mi odpuštěny hříchy. Viděl jsem však ve křtu znamenání očistění pro věřícího, symbol pohřbení s Pánem a vyznání víry... Chtěl jsem být křesťanem podle apoštolského vzoru.“ Jeho matka se za něj modlila, aby se obrátil. Syn jí řekl: „Maminko, Pán podle své štědrosti vyslyšel tvou modlitbu a dal ti více, než jsi prosila.“ Bůh jí dal v jejím synu skutečně více, než za kolik se modlila. To jí bylo později potvrzeno, když sledovala jeho neobyčejné působení.

Spurgeon se přestěhoval do Cambridge, kde vyučoval a připojil se k baptistickému sdružení laických kazatelů. Pozoruhodné bylo jeho první kázání. Jednoho dne měl v blízké obci Tevershamu kázat mladý muž. Ten poprosil Spurgeona, aby jej doprovodil. Cestou mu vyprávěl své zkušenosti s Bohem. Byl totiž o několik let starší než Charles. Spurgeon mu popřál hojnost Božího požehnání ke zvětšování poselství. „To přeji já tobě“, odpověděl tento, „mým úkolem je pouze naslouchat.“ Marně se snažil Charles mu vysvětlit, že je příliš mladý a že není připraven. Přítel mu jasně prohlásil, že když nebude kázat, bude se muset kázání vynechat. To si však mladý horlivý muž nedovedl ani představit. V modlitbě rychle poprosil Boha o pomoc a vedení a ihned mu přišla na mysl slova z první epištoly Petrovy 2, 7: „Vám tedy, kteří věříte, je On vzácný!“ Přemýšlel intenzivně o tomto verši a hbitě si srovnal všechno, co by mohl říci k pobuzení i napomenutí svých posluchačů. Přitom byl naplněn strachem a chvěl se. To jej však tím více vedlo k modlitbě o vedení Duchem svatým. Jen tento Duch jej mohl poučit, jak podat zvěst o kříži, aby posluchači neodešli domů prázdní. Když se přiblížili k vesnici, byl se svou přípravou hotov. Místnost pro shromáždění byla v prostorné slaměné chýši s nízkým stropem. Posluchači byli většinou zemědělci se svými ženami. Všichni na něj hleděli plni očekávání. Charles přečetl úvodní text a snažil se dokázat, jak vzácný je Kristus těm, kteří v něj věří. Zpočátku mluvil trochu váhavě, ale od věty k větě mu slova splývala volněji se rtů. Nezastavil se nikde ve své řeči a dovedl ji k šťastnému závěru. Sotva však ukončil a chtěl oznámit čislo závěrečné písně, zvolala jedna stará žena: „Bůh ti požehnej, milé dítě! Kolikpak je ti let?“ Prosil ji, aby se nyní ztišila. Ale po pronesení požehnání žena opakovala tuto otázku a k ní se připojili další věřící. „Pod šedesát,“ žertoval Charles. „Ano,“ usmívala se stařenka, „ale také pod šestnáct!“ A tu on vážně odpověděl: „To na věci nic nemění. Myslete jen na to, co jsem kázal.“ Stařenka i druzí slíbili, že se budou podle toho řídit. On jim však musel dát slib, že je opět navštíví.

Když byly tedy takto prolomeny, vedla jej svědecká horlivost k tomu, aby každý týden kázal v jedné ze třinácti obcí, které byly pravidelně obsluhovány zmíněným sdružením laických kazatelů. Jeho kázání byla odlišná od běžného způsobu tehdejších duchovních. Vkládal do nich příklady z dě-

jin, zeměpisu i z astronomie, aby objasnil věc a upoutal pozornost. Už tenkrát byla nápadná jeho rozhodnost, s jakou vštěpoval posluchačům velké základní pravdy křesťanské víry.

Zpráva o jeho hlubokých a živých kázáních se brzy rozšířila. Sbor ve vesnici Waterbeach si jej zvolil za svého kazatele. Dílo očividně rostlo, další sbory jej zvaly a jednou dokonce dostal pozvání od svého dědečka – kazatele ve Stambourne. Měl kázat v jednom chrámě, který byl přeplněn. Vlak však měl zpoždění a on se nedostavil včas. Jiný duchovní vystoupil na kazatelnu a když Spurgeon vběhl udýchaný do chrámu, měl tento už část kázání za sebou. Když spatřil Charlese, zvolal: „Tady je! Udělám ti místo, pojď nahoru a dokonči kázání!“ Duchovní mu udal základní text a sdělil mu, že vložil právě první část verše. Spurgeon uchopil nit řeči a táhl ji až do konce. Okolnosti mu pomohly splnit tento těžký úkol, protože duchovní byl za prvé jeho dědeček a za druhé text zněl: „Nebo milostí spasení jste skrze víru, a to ne sami ze sebe, dar je to Boží.“ (Efezským 2, 8) Měl však být podroben ještě jedné zkoušce. Když se rozhovořil a rozhorlil, tu mu někdo zaklepal na rameno a řekl: „Tak je to správné, tak je to správné! Pověz jim to ještě jednou, aby to nezapomněli.“ Charles to tedy opakoval. Po chvíli, když začal mluvit ze své vlastní zkušenosti, zatáhl jej starý pán za kabát, předstoupil a řekl: „Můj vnuk vám to může říci teoreticky, ale já jako starý muž mohu vydat svědectví, že se to ve zkušenosti potvrzuje.“ Pak vyprávěl dědeček svou životní zkušenost s Bohem a ukončil slovy: „Tady můj vnuk dovede evangelium kázat mnohem lépe než já, ale on nemůže kázat žádné lepší evangelium, není-liž pravda?“

Jeden starší kazatel nazval Spurgeona vycházející hvězdou. Tehdy mu někteří radili, aby se na kazatelství lépe připravil a aby se snažil dosáhnout akademického titulu. Také otec a dědeček mu to doporučovali. Uposlechl jich tedy a přesně ve stanovenou hodinu se dostavil na místo, kde se měl setkat s Dr. Angusem, rektorem akademie. Nějaká slečna jej zavedla do pokoje, kde trpělivě čekal několik hodin. Charles se domníval, že na akademika, londýnského profesora, se musí dlouho čekat a že on je přece vůči němu tak bezvýznamný. Zazvonil, aby se mohl informovat, zda jej pan profesor přijme. Dověděl se, že tento prý na něj čekal v jiném pokoji a jelikož Spurgeon nepřicházel, odešel, aby nezmeškal vlak do Londýna. Bláhová dívka neoznámila akademikovi Spurgeonův příchod ani jemu přítomnost akademikovu. Pak se rozhodl, že se obrátí písemně na tohoto profesora, ale byl od toho odrazen.

Odpoledne téhož dne se vracel do sboru ve své vesnici. Připadalo mu jako by slyšel jasný a čistý hlas: „Usiluješ o vysoké věci pro svou vlastní slávu? Nečtiň to!“ Zůstal tiše stát a pohroužil se v hluboké přemýšlení. Najednou viděl své postavení v docela jiném světle než dosud a byl tak spokojen se svými pohnutkami, se svými cíli i plány. Myslel nyní na své milé, chudé členy sboru, na duše, které mu již byly svěřeny. Uvědomil si, že neučinil chybu, když se rozhodl zůstat s nimi v jejich chudobě. Uposlechl tohoto Božího hlasu, aby kázal Slovo života. Žertem, který mu byl vlastní, říkával: „Kdo sedí nejbližší prachu, sedí nejbližší nebi.“

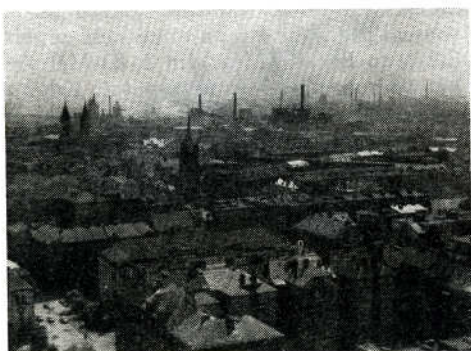
UMÍŠ OBNOVIT SVÉ SÍLY?

ČERSTVÝ VZDUCH

Lidské tělo potřebuje k udržení života tři důležité látky: potravu, vodu a vzduch. Člověk dokáže žít celé týdny bez jídla, několik dnů bez vody, ale pouze několik minut bez vzduchu a jeho životadárného kyslíku. Z této skutečnosti vidíme, jak nezbytně potřebujeme čerstvý vzduch.

Vzduch, který vdechujeme, musí být právě tak čistý jako voda, kterou pijeme. Má být nejenom dobrý, ale i příjemný. Dbáme na to, aby voda, kterou pijeme byla křišťálově čistá. Snažíme se však, aby stejně čistý byl i vzduch, který dýcháme.

Foto ČTK

Naneštěstí je mnoho obyvatel velkoměst, kteří jsou skálopevně přesvědčeni, že za velkoměstské pohodlí musí bezpodmínečně inhalovat svůj každodenní přiděl kouře, sazí, kysličníku uhelnatého, výfuků z aut a dýmu průmyslových objektů. Všichni obyvatelé měst by však v zájmu zdraví svých rodin měli trvat na tom, aby vzduch, který dýchají byl právě tak čistý jako dodávka vody. Některá města již učinila v tomto směru značný pokrok.

Je pravda, že jsou mnozí obyvatelé velkoměst, které prostředí nutí vdechovat špatný vzduch. Kolik je však těch, kteří se o dostatek kyslíku dobrovolně oloupují.

Tak jako lidé se sedavým zaměstnáním přijímají většinou málo tekutin, protože nepocítují velkou žízeň, právě tak zapomínají pracovníci v obchodech a továrnách, stejně jako lidé žijící ve velkoměstech zhluboka dýchat. Nabírají si do plic jen tolik vzduchu, kolik jim stěží stačí k životu. Ten samozřejmě nemůže pročistit a provětrat plíce a chránit je před onemocněním.

Staré úsloví, které říká, že „deset hlubokých vdechů denně chrání před TBC“, není sice tak docela pravdivé, ale přece jen je užitečné. Ten, kdo zhluboka dýchá a své plíce několikrát denně řádně naplní vzduchem, osvěžuje si krev kyslíkem, a pročistuje temná zákoutí plic, kde mohou číhat choroboplodné zárodky.

Proč necítíme potřebu hlubokého dýchání? Protože máme nedostatek pohybu. Sedíme-li celý den v kanceláři, nedíváme se, že nemáme chuť k jídlu nebo k hlubokému dýchání. Stačí co nejrychleji oběhnout blok domů a už člověk dýchá zhluboka. Tělo se o to postará samo. Raději se tedy svižně projdi, chvíli se věnuj nějaké těžší práci, zaplavej si, zahrej si tenis nebo pracuj na zahrádce,

až se zapotíš. Je to lepší než mechanicky provádět deset hlubokých dechových cvičení. Zdravá činnost naplní tvé plíce čerstvým vzduchem a krevnímu oběhu zajistí bohatou zásobu zdravého kyslíku.

Veškeré buňky těla potřebují ke své činnosti kyslík. Často se cítíme líní, unavení a duševně vyčerpaní, protože nedýcháme zhluboka a nezásobujeme mozek dostatečně kyslíkem. Přeruš na okamžik práci a několikrát se zhluboka nadechni. Uvidíš, jak pookřeješ. Hned budeš duševně čilejší. Plíce dostaly čerstvou zásobu kyslíku, dodaly jej do krevního oběhu a červené krvinky jej dopravily do mozku. Proč by ses měl šidit o to nejlepší, co v životě máš — o zdraví? Nešetři proto s nejlevnějším podstatným prvkem, čerstvým vzduchem, který je zadarmo! Dýchej zhluboka a budeš svěží.

ODPOČINEK NA SLUNIČKU

Jednoho chladného březnového dne jsem si vyjel do přírody — do obrovského parku uprostřed města. Parkem protékala malebná říčka, na níž dováděly mladé kachny a opodál na lavičkách sedělo několik teple oblečených mužů středního věku. Odpočívali na odpoledním slunci. S podobným obrázkem jsem se toho dne setkal ještě několikrát, a poznal jsem i několik známějších osobností našeho města.

Když jsem viděl, že i tak zaměstnaní mužové mají čas posedět si na slunci, řekl jsem si, že i já se přesvědčím o tom, co skýtá ono vyhřívání se na lavičce. Sedl jsem si vedle jednoho roztomilého dědouška, který si zřejmě vyhříval kolena a klouby. Sledoval jsem ho. Proti slunci nastavoval tvář a doslova se opájel jeho sladce hřejivými paprsky. Vždy se trochu protáhl, třel si kolena a opět se pohodlně usadil. Bílá hlava mu mírně klešala k hrudi, ale vždy si znovu uvědomil, že si má třít kolena. A opět se v dřímotách přenesl do dnů dětství a bosých nohou, rybníků a kárajících učitelů, kteří ho přistihli při hře.

A právě zde — na sluníčku — jsem začal přemýšlet o jeho předivném vlivu na lidský organismus. Ani si dostatečně neuvědomujeme, jak je potřebné, abychom si udělali čas a vstřebávali jeho paprsky, skýtající nevyčerpatelný zdroj energie. Snad nyní někdo ze starších namítne: „Na lavičce v parku je mi zima.“ Řešení je ovšem jednoduché. Vždyť můžeš sedět doma v teple a zahřívát si tvář nebo nohy přes okenní sklo. Možná, že jsi dokonce šťastným majitelem verandy či balkónu.

Působení slunce na lidské tělo je úžasné. Je to nejzdravější způsob, jak teplem dostat krev k povrchu pokožky. Slunění v létě dodává bronzový odstín; ale i v zimě ti sluneční paprsky zbarví přes okenní sklo tváře do růžova. Je sice pravda, že běžné sklo nepropouští blahodárné ultrafialové paprsky, ale přesto jím pronikají tepelné paprsky.

Protože žijeme v zeměpisném pásmu, kde je k nám po několik měsíců sluníčko velmi skoupé, musíme životně důležité vitamín D získávat z rybního tuku, z vitamínových náhražek nebo z potravin, obohacených o vitamín D. Přesto však pro své zdraví potřebujeme sluneční paprsky, které tento vitamín

uvolňují. Zimní měsíce jsou velmi náročné. Většinou více a usilovněji pracujeme než v létě a dopřáváme si méně oddechových chvil a zotavené v přírodě. Proto se necítíme na výši, nechce se nám vyskočit z postele do zimy, omývat se studenou vodou a jít mrazem do práce.

Chceme-li být opět svěží, nesmíme se štvát až do úpadu. Právě naopak, tělu musíme dopřát potřebný oddech, aby se mohlo zotavit a získat novou odolnost a sílu. Nejvhodnější chvíle je po obědě. Máš-li třeba jen půl hodiny na oběd, sněz si jej někde stranou na sluníčku. A potom klidně posed a přemýšlej. Vpíjej se do sluneční energie. Pohov si a uvažuj chvíli o tom, jak je to přece jen na světě krásné a jak je Pán Bůh dobrý, když dává takové požehnání všem lidem bez rozdílu.

Za chvíli pocítíš, jak se ti krev dostává k povrchu kůže a v celém těle se rozlévá příjemné teplo. Budeš mít pocit osvěžení a uvolnění. Rozhodně nebudeš mít dojem, že jsi ubítlý a zemdlený, ale naopak, bude ti blaze.

Foto ČTK

Dovolíš-li sluníčku, aby proniklo do tvého těla i myslí, potom získáš: (1) Novou energii. (2) Vitamín D, který vzniká tím, že životadárné ultrafialové paprsky dopadají na tuk, obsažený v pokožce. (3) Zvýšený krevní oběh v kůži, především v obličejí. Tím se z důležitých vnitřních orgánů vyplaví nečistota — z jater, plic, ledvin, ze žaludku. (4) Pocitíš blahodárné uvolnění, přispívající k tvorbě narušených buněk těla. (5) Získáš úžasný pocit zdraví.

Najdi si proto chvíli a uvažuj o Boží dobrotě a vychutnej jeho štědrých darů.

„KONÍČEK“ PŘÍSPÍVÁ KE ZDRAVÍ

Jsi přesycen životem? Máš snad poslední dobou dojem, že toho je na tebe příliš mnoho a že už dál nemůžeš? Jestli ano, je na čase, abys přesedlal — najdi si „koníčka“.

Hobby — koníček — záliba — podporuje zdraví. Může ti pomoci vyhrát životní boj a žít déle, zdravěji a šťastněji.

Důležité je, pro jakého koníčka se rozhodneš a jak jej budeš pěstovat. Sbírá-li úředník známky a sedí u nich dlouho do noci, nerozvíjí své svaly a neodpočine si od sezení. Pro něj to rozhodně není zdravá zábava. Je-li však filatelistou truhlář, který celý den pracuje s hoblíkem a kladivem, je to pro něj užitečné rozptýlení. Vyber si proto zálibu, která dodá tvému životu rovnováhu.

Nezáleží na tom, budeš-li pěstovat krásná rajčata či malovat na plátně. Důležité je, že se nebudeš nudit a že vnikneš do světa

externích zájmů. Přináší-li tvůj koníček radost i jiným, máš dvojnásobný zisk. Lékaři tvrdí, že jakmile vymyslíš něco, co potěší druhé, je tvá neuroza zpoloviny vyléčena.

Vyhradíme-li si čas pro nějakou zálibu, pomůžeme odstranit tzv. nemoci ze spěchu a starostí moderního života nebo jim dokonce zabráníme.

Pozorování vody je odvěkým lékem pro postižené vysokým tlakem. Pohyb vody uklidňuje nervy, uvolňuje svalové napětí a odstraňuje tlak u srdce. Rybáři získají velmi mnoho pozorováním klidné vody; a co teprve, když se jim podaří slušný úlovek. Zkus si sednout v létě do trávy a zaposlouchej se do odkapávání vody. Budeš překvapen, jak si při tom odpočineš. Voda působí divy u rozbouraných nervů. Ten, kdo se rád kochá pohledem na vodu, má zálibu, jež má cenu zlata. A nemusí to být vždy sledování horského vodopádu; stačí dívat se na stříkající vodu na zahrádce.

Winston Churchill měl rozhodně velmi vážné starosti ve vládě. Ale měl čas pro svého koníčka. Unaven bouřlivým zasedáním parlamentu odcházel se svaštělým obočím do své pracovny, kde se pustil do malování. To uvolnilo jeho nervové i svalové napětí. Neměli bychom i my uznávat hodnotu svých pěkných zálib?

„Koníček“ může být jakýmsi bezpečnostním ventilem, kterým vypustíme přebytek páry. Jeden slavný chirurg řekl významná slova: „Existují dvě místa, kde se lidé nikdy nervově nezhroutí: Jednak na koupališti, kde si protahují svaly, potom před krbem, kde si uvolňují duši.“ Lékařské kapacity uznávají léčivý význam zálib. V nemocnicích jsou oddělení léčby prací, kde se pacienti učí řemeslům jako zpracování kůže, pletení, kreslení, vyřezávání ze dřeva a tkaní. Tato léčba dokáže lépe oživit znavená těla a napnuté nervy, než mnohé léky.

Ovšem — i zde je ještě nutné slovo upozornění: Nepřeháněj to ani zde! Připravuje-li tě tvá záliba o celé hodiny spánku, anebo tě příliš unavuje, není pro tebe vhodná.

ACH, TY NERVY!

Žijeme v uspěchaném století. Povinnosti každého dne, zaměstnání, rodina a přátelé, k tomu všemu starosti, které jsou nerozlučným průvodcem v životě každého člověka, a z toho všeho vyrůstá jediná touha: najít odlehle a klidné místočko!

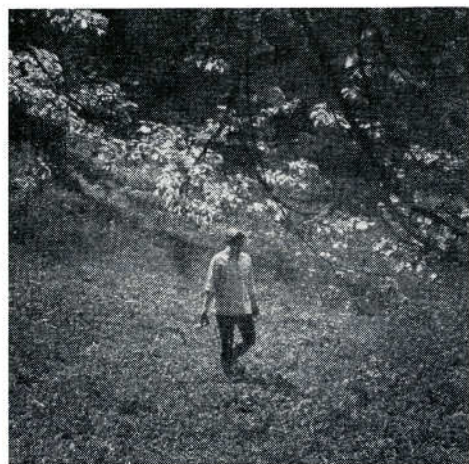
Na konci týdne jsme už docela vyřízeni. Po pěti perných dnech napětí si chceme jeden den v týdnu pořádně přispat (nemáme-li ovšem malé děti), odpoledne se s rodinou trochu projedeme a vlečeme v řadě aut.

V pondělí ráno se ve špatné náladě vracíme do práce, neodpočinutí, ačkoli všichni potřebujeme oddech.

Obyvatelé měst chovají v srdci touhu, jak by unikli životnímu shonu a zmatku a jak by někde našli osamělý přístav klidu. Tato touha moderního člověka po rekreaci, uvolnění, oddechu a osvěžení může být ukojena ve volné přírodě.

Vyrazme si hned příští týden ven, pryč z hluku velkoměsta! Pracuješ-li v kanceláři nebo v továrně, naplánuj si na neděli výlet do přírody. Nejsi-li docela ve své kůži a doktor tvrdí, že to není nic vážného, zkus to s „posilujícím lékem venkova“. Ten dokáže odstranit z našeho života nejen jeden problém.

Nechce se ti vyjít si ven, protáhnout si nohy a projít se lesem? Nechceš vdechovat sladkou vůni čerstvé zoraného pole? Necítíš potřebu vyjet si do přírody, kde je vše ještě přirozené a neuspěchané? Tam není pouliční doprava, nejsou tam zakouřené vlaky, výfuky aut a vyzvánění telefonu. Vše je spokojené, klidné, tiché. Velkoměstský život nesmlouvavě vybírá svou daň. Mnoho tzv. stresových onemocnění — nervové poruchy, žaludeční vředy, vysoký krevní tlak, nemoci

veněitých tepen a srdeční obtíže — lze přičíst přímo na vrub našemu uspěchanému životu. Velkoměsto je přes veškeré pohodlí příliš vyumělkované, tísnivé, složité a bezohledné.

Život na venkově představuje vše prosté: Hojnost zdravého a čerstvého jídla, velké vzdušné byty, chladné zelené trávníky, vysoké košaté topoly, stodoly s červenými střechami, pole a lesy.

Představme si hladového, krajně unaveného venkovana po celodenní práci na poli. Večer mu nezáleží na tom, co mu jeho hodná žena předloží k jídlu. Má takový hlad, že by pomalu snědl i ubrus na stole. Usedne ke stolu a začne si pochutnávat na štedrých darech venkovského stolu: Na chutném chlebu, na čerstvé zelenině ze zahrady a na dobřím, tučném mléce. Když se dosyta nají, usedne do křesla a přečte si noviny. Zanedlouho mu hlava klesne k hrudi, a noviny tiše sklouznou na zem. A máme zde obrázek dojemné spokojenosti: dřímající zemědělec v zaprášeném pracovním oděvu.

Ano, obyvatelé měst mohou pobytem na venkově hodně získat. Život v přírodě působí svým klidem tišivě na rozrušené nervy, obnovuje síly a přivádí na jiné myšlenky. Vyjeďme si koncem týdne někam ven. — Je to uklidňující lék! Můžeme se tam úžasné zotavit po nemoci, ale ještě lépe předejít městské nemoci, napětí a zmatku!

Jak znáš svou bibli?

Můžete třikrát hádat

Vyzkoušej své znalosti!

1. Měl dva bezbožné syny.
Po jedné otřesné zprávě spadl se židle a zlomil si vaz.
Samuel sloužil pod jeho vedením v chrámu.
2. Jeho otec se jmenoval Achas.
Vybudoval opevnění Jeruzaléma proti vstupu Senacheriba.
Na jeho prosbu mu Bůh prodloužil život o patnáct let.
3. Jeho jméno znamená „dech“.
Byl pastýřem.
Byl zabit svým bratrem.
4. Byl prvním knězem v národu izraelském.
Byl spoluvíníkem na modlářství Izraelitů.
Jeho bratr byl Mojžiš.
5. Navštívila jej královna ze Sáby.
Za jeho vlády byl vystaven první jeruzalémský chrám.
Byl synem Davida.
6. Abraham byl jeho prastrýc.
Bydlel v Cháran.
Rebeka byla jeho sestra.
7. Od jeho doby až do dnešních dnů se po něm jmenuje na Blízkém východě rasa lidí.
K této rase patří také národ Izraelský.
8. Na Boží rozkaz se musel oženit s ženou, která měla špatnou pověst.
Měl jako prorok Boží oznamovat soud národu.
Napsal jednu knihu bible.
9. Byla manželkou Lapidotovou.
Musela jednoho muže upomenout na poslání, které dostal od Boha.
Byla prorokyní v Izraeli.
10. Je vzorným příkladem přátelské věrnosti.
Jeho syn se jmenoval Mifibozet.
Byl synem Saula.

Odpovědi:

1. Eli (1 Sam 1, 3; 2, 12; 4, 17, 18; 1 Sam 14, 1)
2. Ezechias (2 Par 32 kap.; 2 Král 20 kap.; 2 Král 16, 20)
3. Abel (1 Moj 4, 2, 8)
4. Aron (2 Moj 28, 1; 32 kap.; 2 Moj 4, 14)
5. Salomoun (1 Král 10 kap.; 6, 1; 2 Sam 5, 14)
6. Lában (1 Moj 24, 15; 27, 43; 24, 29)
7. Sem - Semit (1 Moj 5, 32; 10, 1)
8. Ozéáš (Oz 1, 2; 2 kap.)
9. Debora (Soud 4, 4, 6)
10. Jonatán (1 Sam 18 kap.; 2 Sam 4, 4; 1 Sam 14, 1)

PŘEDPOKLADY ŠŤASTNÉHO MANŽELSTVÍ

Nejdůležitější události v životě člověka jsou: narození, sňatek a úmrtí. Při narození a smrti se nikdo člověka netáže na jeho mínění. Nikdo si nemůže vybrat své rodiče, ani nemůže rozhodnout o tom, ke kterému národu nebo ke které rase chce náležet. Přicházíme na svět bez vlastního přičinění. Ani smrt nemůžeme zabránit; přijde dříve nebo později na každého. Někdo odchází ze života plně uspokojen a ve vysokém věku; jiného skosí smrt následkem zeslabeného zdraví a nemoci již v raném věku. Lidé si rovněž mnohdy urychlují svůj skon lehkomyšlným a prostopášným životem a prohřešují se tak proti životním zákonům.

Jinak je tomu však s druhou událostí života: s uzavřením sňatku. Zde je velmi důležité, jak se člověk sám rozhodne. Šťastný

nebo nešťastný průběh jeho příštího života je z větší části závislý na tom, jak ovládne své city a nepodlehne-li při volbě životního druhu přirozeným sklónům, které vidí jen zevnějšek. Jen nepatrný počet mladých mužů a žen ví, jak důležité je toto rozhodnutí. Většinou jednají povrchně a nepomyšlejí na následky svého počínání. Domov je nejdražším místem na světě. Co hezčího nám může život dát nad ochranu a pocit bezpečí v domově! Manželství je jedinečně posvátné a vroucí spojení.

Největší smysl života je, abychom obšťastnili někoho jiného. Tento životní cíl dochází nejvyššího naplnění v manželství. Domov založený podle Božích pravidel může skutečně obšťastnit všechny členy rodiny. A národ bude takový, z jakých rodin se skládá.

MY A NAŠE DĚTI

Jak to dnes vypadá v mnohém manželství?

Starší žena se tázala před výročí svého sňatku dcery, ví-li, kolik let je již provdána za jejího otce. Prve než mohla dcera odpovědět, zvolala pětiletá vnučka: „Babi, já to vím. Žiješ s dědečkem už čtyřicet let.“

„Správně, drahoušku, ale odkud to víš?“ ptala se překvapená babička, která nebyla připravena na takovou odpověď z úst děcka.

„Ach,“ odpovědělo děvčátko zdráhavě, „slyšela jsem několikrát, jak dědeček před návštěvou říkal: ‚Tak se s ní musím trápit už čtyřicet let!‘“

Jak výstižný je tento příklad pro mnohá dnešní manželství! Zdaž není politováníhodné, že většina všech lidí vstupuje do manželství, aniž prve vážně a svědomitě vše uváží? Psychologové, psychiatři a duchovní, kteří se stále stýkají s těmito problémy, nás ujišťují shodně v tom, že pouze 10 % manželství je šťastných.

Při průzkumu rozháraných rodinných poměrů se často ukáže, že takové manželství se stalo peklem na zemi. Statistiky některých zemí dokazují, že z pěti uzavřených manželství se tři rozvádějí. V jiných zemích, kde zákon nepovoluje rozvod pro neshody v manželství, se partneři často rozcházejí (jeden opustí druhého) a žijí s někým jiným „jen tak“ (bez sňatku). V obou případech je procento zničených manželství vysoké. V manželství je čestnou povinností obou partnerů, aby pečovali o své společné štěstí a blaho. Oba se musí stále snažit o to, aby se poctivě řídili pokyny Stvořitele a Zakladatele manželství. Písmo nás učí: „Cožkoli Bůh spojil, člověk nerozdvojuje.“ (Mat 19, 6) Z toho vyplývá, že ačkoli mohou v manželství mezi mužem a ženou vzniknout rozličné těžkosti, je pro oba lepší, snášejí-li vzájemné slabosti a nedostatky, než když se rozejdou. Místo toužit po změně životního druhu je lepší, snaží-li se oba změnit svoji povahu.

Děti, vyrůstající v domově, kde rodiče jsou nejednotní a hádají se, vpraví se později těžko do jiné společnosti. Jsou mrzuté a vzpurné, nespokojené samy se sebou. Je dokázáno, že děti, jež měly křesťanskou výchovu a okusily péče obětavé lásky, zřídka kdy přišly do rozporu se soudem nebo na scestí.

Jakmile jeden z manželů opustí domov nebo dojde k rozvodu, jsou potíže ještě větší.

Takové osudné rodinné rozvraty bývají často příčinou povážlivě vzrůstající zločinnosti mládeže. K tomu se většinou druží i hospodářské starosti, když muž musí pečovat (hmotně) o své děti z prvního manželství.

Na čem závisí manželské štěstí?

Povšimněme si, co tvoří štěstí domova. V prvé řadě je nutno, aby oba partneři, kteří chtějí uzavřít manželství, měli stejný životní cíl. Kdyby muž např. chtěl žít na venkově, žena však ve městě, jsou zde již od počátku neshody, které mohou vést k vážným sporům. Již před sňatkem musí být

vzájemné porozumění pro práci a povolání. Oba snoubenci by si měli rovněž ujasnit, jak si představují otázku svého bytu a jeho vybavení.

Šťastní manželé plánují společně, jak využít svých peněz. Vytknou si určitý finanční cíl a společně šetří. Pamatují i na zvláštní příhody v budoucnu.

Náboženství je od nepaměti zdrojem všech skrytých životních sil. Šťastní snoubenci vstupují do manželství s vroucím přáním, že si budou vždy vycházet vstříc v opravdové lásce, lásce nezištné, která pamatuje na blaho druhého a je ochotna v zájmu jeho

Foto ČTK

štěstí přinášet osobní oběti. Důležitou podmínkou šťastného manželství je shoda v otázkách víry a náboženského vyznání.

Duševní síly lásky se výstižně přirovnávají k elektrickému proudu. Obě síly mohou sloužit k dobrému i ke zlému. Známe-li bezpočetnost opatření a fyzikální zákony, můžeme s radostí užívat mnohostranných výhod elektrického proudu a vymožeností. Zacházíme-li s ním lehkomyšlně, mohou tytéž síly způsobit mnoho neštěstí a škody. Vážíme si ho rovněž nesmírně jako zdroje světla a tepla. Tak je tomu i s láskou. Jsme-li rozumní a chceme-li využít jejich mnohostranných duševních sil správným způsobem a zušlechtit je, naše štěstí poroste a uchráníme se neštěstí a mnohých škod.

Oba manželé by měli mít podle možnosti stejné vzdělání. Je-li v tom nějaký rozdíl, je lepší, je-li muž duševně výše a je vzdělanější. Běžně není pro ženu příznivé, je-li na vyšším stupni vzdělání než muž. V mnoha případech cítí se pak ženy nepochopeny a nešťastny, protože jejich mužové neumějí ocenit jejich dobré schopnosti a ušlechtilé vlastnosti.

Šťastná manželství ukazují, že mladá žena většínu pochází z rodiny, kde rodiče žili v souladu. Dcery z rodin, kde se denně prakticky uplatnilo vzájemné ocenění, něžný soucit, pravé porozumění a všechny ušlechtilé rysy křesťanské víry, přenášejí tyto zvyklosti později i do svého domova. Jakmile však dívka přijde z rodiny, kde panovaly hádky a spory, kde matka svému muži ustavičně něco vytýkala nebo kde muž byl nepřívětivý a bezohledný ke své ženě, bude pravděpodobně i její manželství nešťastné. Nejlepší záruka šťastného manželství je dána tehdy, najdou-li se mladí lidé, jejichž rodiče žili v manželské shodě.

Nejvhodnější věk k uzavření sňatku

Ze statistik vyplývá, že takřka všechna manželství, uzavřená před osmnáctým či devatenáctým rokem, skončila nešťastně. Proč? Mladí mužové a ženy jsou snad po každé stránce tělesně zdraví, nemají však ještě vnitřní duševní a duchovní zralost, aby mohli splnit všechny požadavky manželství po psychické a duševní stránce. Za příznivý věk pro vstup do manželství může být u dívek dvacátý až dvacátý sedmý rok života a u jinochů dvacátý druhý až třicátý rok. Po tomto věku je to již jakési riziko; člověk má již své zvláštní, ustálené názory a těžko se přizpůsobuje životnímu druhu.

Co by měl vědět ženich

Je zcela přirozené, že jednoho dne pocítí mladý člověk náklonnost k bytosti druhého pohlaví. Tyto sklony se však musí uplatňovat moudře. Žel, že mladí mužové hledí více na pěknou tvář než na vnitřní hodnoty. Zapomínají, že mladistvá kráska bledne asi tak rychle jako květinka na zahrádce. Ctnostný život, způsobné chování a milá povaha unikají jeho pozornosti.

Panovačná dívka nebude nikdy dobrou manželkou a matkou. Muž většinou chce mít dívku s mateřskými vlastnostmi, aby cítil její lásku a důvěru, soucit a přítulnost a aby mu bylo u ní dobře. Objevili-li zdravý a správný muž u některé ženy tyto povahové rysy, vynaloží vše, aby ji učinil šťastnou. Musí si ovšem dobře všimát, jsou-li tyto pocity u dívky trvalé a nevyjadřují-li pouze chvilkové nálady. Dále bude zkoumat, jak se chová v rozhovoru, vyskytne-li se rozdíl názorů, je-li náležitě trpělivá a nebo ztratí-li

ve sporech hlavu a prosazuje jen své. Slušní mladí lidé nevstoupí nikdy do manželství bez souhlasu a požehnání svých rodičů, protože mají sice své ideály a iluze, ale postrádají praktickou zkušenost rodičů, kteří mají na mysli jen dobro svých dětí. Nemají přehlížet rady, vyplývající ze životní zkušenosti.

Je krajně užitečné, když se ženich přesvědčí, jak se jeho vyvolená chová v domácnosti, má-li smysl pro čistotu a pořádek; neboť podle toho bude vypadat jeho budoucí domov. Je dále záhodno, pozoruje-li, jak se nevěsta chová k svému otci a k svým bratrům, neboť právě tak se bude později chovat k svému muži.

Každý mladík má dbát, aby se při každém setkání se svou vyvolenou choval tak, aby jeho svědomí zůstalo čisté. Budou-li takto vytříbeni a vyzkoušeni, bude jejich pozdější manželství šťastné a oba budou umět čelit veškerým vnitřním nebezpečím a manželským krizím.

Co má vědět nevěsta

Žel, že se ještě stále najdou matky, které si myslí, že štěstí je závislé na bohatství nebo na dobrém postavení muže, který si vezme jejich dceru. Zapomínají na to, že mnohem důležitější, aby jejich zeť byl upřímný, poctivý a snaživý. Tím vzniká mnoho neštěstí. Nejdražší kapitál, který lze na světě získat a který převyšuje veškeré bohatství, je ušlechtilý charakter a čistá mysl mladého muže. Má-li přitom i nějakou peněžitou částku, tím lépe. Podstatné však je, aby při volbě životního druhu nerozhodoval majetek, bohatství a životní postavení.

Je však dobře, když si povšimneme, jak nápadník nakládá s penězi a umí-li šetřit. Nejedna dívka se provdá za nadaného, byt chudého chlapce a doufá, že bude-li pilný, dopracuje se při spořádání poměrech k určitému cíli. Jak často však skončí tyto naděje hořkým zklamáním, protože mladý muž se nechce uskrovnit! Skromné a nenápadné chování naznačuje již před sňatkem, že mladý muž bude později umět uživit rodinu.

Když má dívka svého hochu sebevíce ráda, měla by se tázat: „Miluji ho přes všechny jeho chyby?“ Neboť chyby se v manželství jen tak lehce neztratí. Mladé dívky, jste hrdé na svého snoubence i tehdy, když se setkáváte s přítelkyněmi nebo příbuznými? Nebo se za něj z nějakých důvodů stydíte? Je-li tomu tak, lze předpokládat, že chystané spojení nebude šťastné, a bylo by lepší, kdybyste od něho upustily.

V 80 % ztroskotaných manželství je žena nevinou obětí. Proto by měly být dívky ve volbě svých životních druhů mnohem opatrnější. Lepší je, zůstane-li dívka svobodná, než přivolí-li k manželství, které již předem nevěstí nic dobrého a naznačuje, že zde nebude porozumění.

Ještě důležitější je, aby si nevzala muže, který má nešťastné zvyky. Každá dívka by měla být ještě před sňatkem poučena o osudných následcích těchto špatností. Je lepší, když se předem informuje o jeho zvyklostech a jednáních, než aby musila po celý život litovat, že byla tak nevědomá.

Má-li manželství probíhat šťastně, je důležitou podmínkou zdraví. Nevěsta by se měla ujistit o tom, že její budoucí manžel nemá tuberkulózu či jiné nakažlivé nemoci, především, že netrpí pohlavní chorobou. Je to otázka velmi choulostivá a snad by se

otec nevěsty mohl pokusit o získání důvěrné zprávy.

Mladá dívka jedná rozumně, pozoruje-li, jak se její ženich chová ve společenském styku s příbuznými, kolegy či sousedy. Muž, který má nesnášenlivou povahu, způsobí ženě mnoho starostí a žalu.

Mohou-li se snoubenci vidět denně, obvykle stačí, jsou-li spolu zasnoubeni půl roku až rok. Jsou-li však od sebe dosti vzdáleni a vidí se málokdy, radíme jim, aby tuto dobu prodloužili na dva až tři roky. Překonají-li tuto dobu bez zvláštních rozporů a napětí, mají dříve záruku, že budou žít v manželství šťastně až do smrti.

Vzorný manžel

Jak se má chovat manžel po libáncích? V první řadě si má uvědomit velkou skutečnost, kterou vzletně vyjádřil jeden spisovatel: „Dobrá žena je nejlepším darem nebes, její ctnost je klenotnicí s nejvzácnějšími šperky a drahokamy, její hlas je nejnežnější hudbou, její úsměv nejkrásnější chvílí v životě muže, její polibek strážcem jeho čistoty, její náruč jeho nejbezpečnějším vedením, její píle jeho ustavičným bohatstvím, její hospodaření jeho nejlepší pomocí, její ústa jeho věrnou rádkyní, její srdce jeho nejmilejším místem odpočinku.“ Zde jsou krásně vylíčeny přednosti dobré ženy a každý muž by se měl snažit o to, aby byl vzorným manželem.

Chce-li manžel mít šťastný domov, bude se chovat tak, aby jeho žena mohla cele důvěřovat jeho mravním hodnotám.

Muž má stále mít na paměti, že jeho žena je tělesně slabší a jemnější než on. Nervová soustava ženy je stvořena pro nejvzácnější a nejpředivnější životní záležitosti. Nemá proto nikdy od ní žádat práci, která ji tělesně příliš namáhá; takovou má podle možnosti vykonat sám.

Manžel se má zajímat o domácí záležitosti. Budou-li společně plánovat pro domácnost, budou mít společnou radost, žena má právo vědět, kolik její muž vydělává. Podle možnosti by měli šetřit společně. Měli by si též spolu pohovořit o měsíčním rozpočtu.

Dále je důležité, aby muž potěšil svou manželku o každých narozeninách a zvláště ve výroční den sňatku nějakým pěkným darem. Po celý život má k ní být tak něžně pozorný, jak tomu bylo v době námluv. Přinese-li jí tu a tam květiny a malý dárek jako např. něco co ráda jí, dobrou knihu, kapesníky, prádlo a šaty, potěší tím její srdce a osvěží lásku.

Musíme se zmínit ještě o něčem, co se často zanedbává: Vyjádři náležitě manželce pochvalu za výbornou kuchyni! Věnuj pozornost též tomu, jak se vkusně obléká a učeše. Muž by měl vždy najít slova ocenění pěkné výzdoby bytu. To jí pomůže, aby mohla tyto všední věci konat s chutí a láskou, a probouzí v ní vnitřní síly k netušeným možnostem. Žena, jež cítí, že si ji manžel váží, je ochotna přinést pro své manželské štěstí jakékoliv oběti.

Slovo „já“ musí vymizet ze slovníku manželů a musí být nahrazeno slůvkem „my“. Vždyť Mistr z Galileje prohlásil, že „muž opustí otce a matku a přidrží se manželky své a budou ti dva jedno tělo“ (Mat 19, 5) Nejhorší nepřítel souladu v manželství je sobectví. Vyvolává mezi manžely těžkosti, zklamání, duševní sklíčenost a jiná utrpení.

Muž by měl vědět, že žena touží po tom, aby měla ve svém muži jakési útočiště. Chce vědět, že „náleží“ svému muži. To prýští z její přirozené povahy a odpovídá to jejímu hlubokému citovému životu. Chce cítit lásku svého muže a je šťastna, má-li ji rád ve své blízkosti. Má-li muž ohled na její potřebu a plní ji, poslouží jí to ke zdraví a zvýší to její ženský půvab.

Žel, že muž má často takové povahové kazy, že tím velmi ohrožuje štěstí své ženy. V první řadě je to sobectví a bezohlednost. Žena trpí i jinými povahovými rysy manželovými, jako je: náladovost, nepravdomluvnost, stále kárání, neochota k výměně názorů, nadměrná přisnost vůči dětem, nervozita či netrpělivost, nelaskavá kritika, lehkomyslné vydávání peněz, nevěrnost, nezáměr o její zájmy.

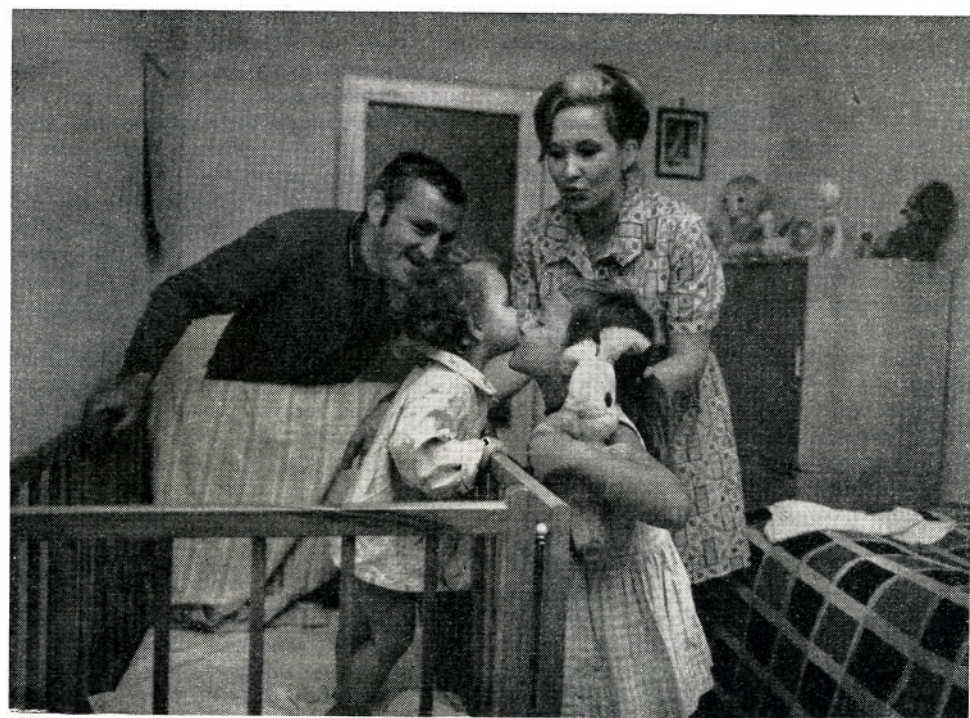

Foto ČTK

Ráno, než jde manžel do práce, a večer před spaním měli by se manželé společně modlit a děkovat Bohu za vedení a požehnání, které jim v domově uděluje. Měli by Pána denně prosit, aby zůslechtil jejich povahu, aby jim dával vzájemnou náklonnost a uchoval je před nouzí. Je záhodno, aby si před modlitbou přečetli něco z duchovní knihy, hlavně z Písma svatého. Poskytně jim to v požadavcích nastávajícího dne cennou pomoc, uchovej jejich svědomí a přinese mnohou radu.

Ideální žena

Vzorná žena si bude vždy znovu vědoma, že její manžel je pro ni nejdražší bytostí na světě, která jí jedině může učinit šťastnou. Proto v něm bude vidět svého skutečného přítele a bude mu cele důvěřovat ve všech životních otázkách. Pozná-li její chof, že věnuje více důvěry svým přítelkyním než jemu, utrpí tím snadno jeho cena a sebevědomí. Manžel má cítit, že má plnou důvěru své manželky.

Mladá žena se bude mít na pozoru, aby nebyl její zevnějšek zanedbán a bude se snažit, aby byla pro svého muže milou podivnou. Uvědomí si rovněž, že první rok manželství je nejtěžší, protože se teprve musí vzájemně přizpůsobovat, což vyžaduje mno-

ho trpělivosti. Rozumná žena nebude nikdy mluvit o důvěrných záležitostech manželství s jinými, byť to byli rodiče, bratři nebo sestry. Ani muž ani žena by se neměli vzájemně kritizovat před členy rodiny a před cizími teprve ne. Nebudou-li se řídit touto zásadou, může to vyvolat neshody, vedoucí časem i k rozchodu.

Rozumná žena si uvědomí, že rodinný klid má větší cenu, než uspokojení některých bezvýznamných přání. Nebude netrpělivá, nespíná-li jí muž zvláštní přání, a nebude ho kritizovat. Rozhodně nemá nikdy žádat, aby manžel jednal tak, jak si to sama přeje.

Moudře si počíná žena, která se i v manželství dále vzdělává, aby udržela krok s duchovním růstem muže. Bude se rovněž snažit, aby se naučila vše dobře posoudit, a to jí velmi prospěje v její denní práci.

Kdosi jednou pěkně řekl: „Domov bez dětí je jako zahrada bez květín.“ Manželé, kteří by mohli mít děti, ale nechť je mít ze strachu před odpovědností nebo z pohodlí, oloupili se o největší životní radost. Největší radostí stárí jsou milé dítky.

Nevěřím, že je na světě něco krásnějšího než přijímat dítka jako dar boží a vychovávat je tak, aby se později v jejich povaze zračila povaha Stvořitelova. To je nejvzácnější úkol rodičů. Snad se obdivujeme uměleckým schopnostem sochaře, který kladivem a dlátem vytvoří z neživého kamene postavu, anebo slavného malíře, který kreslí na plátně roztomilé dětičky; ale vytváření a vzdělávání mladé bytosti je umění ještě ušlechtlejší.

Nejuspokojivějším úkolem manželství je vychovávat děti, které si později vědí v životě rady a připraví pak svým rodičům mnoho potěšení a radosti. Proto se rozumní rodiče budou snažit zabránit hádkám. Děti budou vyrůstat v přesvědčení, že domov je nejkrásnějším místem na zemi. A až si později založí svůj krb, bude i tam panovat šťastný soulad, protože poznaly štěstí a soulad v domově svých rodičů. Zkušenost nás učí, že děti nesnášenlivých rodičů, kteří si stále něco vyčítají a vytýkají, trpí pocitem méněcennosti. Jsou pak často předrážděné a chovají se odbojně nebo naopak zastrašené a trdnomyslné. Děti často nestačí na své povinnosti a neumějí se přizpůsobit kladeným požadavkům. Špatné vysvědčení nebo nezdařené studium jsou často zaviněny nesouladem v rodinném životě.

Jak lze z nešťastného manželství vytvořit opět manželství šťastné?

Působím již dlouhá léta jako kazatel a v té době jsem se setkal s mnoha lidmi, kteří se dali rozvést a založili si nový domov. Takřka všichni však doznali, že se tím dopustili chyby. Přiznali, že by bylo bývalo lepší, kdyby byli zaujali jiný vnitřní postoj, než když si hledali nového životního druha. Prosím proto všechny, kteří mají v manželství těžkosti, aby se upřímně snažili odpustit chyby minulosti a zapomenout je a v budoucnu uplatnili ducha lásky, více odevzdanosti, trpělivosti a porozumění. Poctivé úsilí o dobré manželství nebude marné.

Jakmile vzniknou těžkosti mezi mužem a ženou, je nejlepší, když celou záležitost předloží Bohu a pokorně ho prosí, aby jim ve své milosti a trpělivosti pomohl. Prosí o upevnění rodinného života, aby v něm znovu zavládl duch první lásky a jednomyslnosti i porozumění.

A kdyby snad někoho z čtenářů byl jeho životní druh těžce urazil, nechť zapomene na svůj žal a znovu si ho oblíbí! A kdo byl k své ženě (či žena k muži) lhostejný a chladný, nechť se rozhodne, že svého životního společníka opět obšťastní. Kdo se o to pokusí, bude přitom sám šťastnější. K tomu není třeba mnoho slov! Druhý velmi dobře pozná, dokazuje-li se mu láska. Je možné začít v manželství znovu od začátku na lepší, trvalejší základně. Mladým dívkám a mladým mužům ve zralém věku chci říci: Proste Boha, aby jste našli takového životního přítele, abyste ho mohli učinit šťastným a abyste při něm našli pravé štěstí. Je to největší dar, který nám nebesa mohou dát! Pamatuje, že šťastný domov je předtuchou radosti a slasti, která očekává věrné v nebeském domově.

Někdy bude nutné, aby žena i po svatbě pomáhala vydělávat. Pak by mělo být samozřejmé, že muž pomůže i v domácnosti a nepřenechává veškeré domácí práce své manželce. Neztratí nic na své mužské důstojnosti, nýbrž přispěje k tomu, že i žena má dost času na zotavení. Budou-li volné chvíle využívat společně, vznikne mezi nimi tím užší pouto.

Ženy mívají též nepěkné vlastnosti, které často ohrožují štěstí jejich manželů. Uvádíme nejběžnější: reptání, nedostatek přítulnosti, sobectví nebo nezáměr, nepochopení pro jeho koníčky, nedbalost vnější úpravy, neovládaná povaha, kritika před dětmi, nepořádek v domácnosti, klevetění, nevěra.

Moudrá žena dá vždy svému muži na srozuměnou, že je jejím nejmilejším kamarádem. To ho povzbuzuje k věrnosti. Ke konci bych chtěl všem ženám poradit: „Nechceš-li v budoucnosti ronit mnoho slz, počni hned dnes být přívětivá na svého manžela.“

Děti

Písmo svaté praví, že děti „jsou dar od Hospodina“ a že je „šťastný muž, který jimi naplní toul svůj“. Ano, to je největší dosažitelné bohatství manželů. Způsobné děti připraví svým rodičům trvalou radost a budou jim ve stárí útěchou a oporou.

Foto ČTK

Když se velký misionář-průkopník David Livingstone blíže seznámil s africkými domorodci, dostal od nich dvě překvapivé otázky: „Umírají také lidé u vás?“ a „Nemáš nějaký prostředek proti smrti?“ Jak šťasten byl Livingstone, když k této druhé otázce mohl dát kladnou odpověď. Jakou odpověď bys dal ty, milý čtenáři? Nejsme zcela bezradní, když krutá panovnice smrt drásá naše srdce hluboce krvácejícími ranami? Můžeme jiné těšit, jsme-li sami těžce postiženi?

Musíme přiznat, že nikdo z lidí nedovede vysvětlit otázku smrti, jestliže se nedrží bible. Smrt je něco tajemného; vždyť život sám se nedá vysvětlit, tím méně pak smrt. Veškeré pohanství, i moderní, je bezmocné proti tragice smrti. Co z toho, že mnohá náboženství věří v nesmrtnost duše nebo putování duší, když nemáme záruku spolehlivosti těchto nauk? A teorie, podle níž jsou všichni lidé stavebními kameny budoucích pokolení, je sice snesitelná, pokud jako živí lidé se domníváme, že máme do smrti ještě daleko. Čím více se však blíží čas, abychom se odebrali z tohoto světa, tím je nám tato „útěcha“ cizí a trapnější.

I. Proč musíme zemřít?

Písmo svaté nás informuje o záhubném vstupu smrti do tohoto světa. Tento nástup souvisí s určitou událostí. Krátkými větami na ni upozorňuje Pavel církev v Římě:

„Proto jako skrze jednoho člověka hřích na svět vešel, a skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi smrt přišla, poněvadž všichni zhrěšili.“ (Řím 5, 12)

Toto zjištění přesně souhlasí se zprávou, kterou nám podává Mojžíš ve své první knize. Stvořitel upozornil člověka na to, že přestoupení jeho příkázání by přineslo smrt.

„Ale ze stromu vědění dobrého a zlého nikoli nejez; nebo v kterýkoli den bys z něho jedl, smrtí umřeš.“ (1 Moj 2, 17)

Je zřejmé, že dokonalá smrt nenastala ihned v první den provinění, ale že od této chvíle bude život člověka časově omezen, neboť propadl smrti. Podle biblického pojetí není správné, abychom smrt oslavovali a považovali ji za vysvoboditelku duše z těles-

ČEMU UČÍ BIBLE O STAVU MRTVÝCH?

ného vězení, nebo ji vítali jako přechod k dokonalejšímu životu. Právě naopak:

„Smrt je odplata za hřích.“ (Řím 6, 23)

Všimněme si, že Pavel, apoštol Nového zákona, zdůrazňuje, že smrt je trest za hřích.

II. Vysvětlení ze zprávy o stvoření

Kdo chce porozumět biblické zprávě o stavu mrtvých, musí nejprve poznat podstatu živých. Ze zprávy o stvoření prvního člověka, získáme základní poznatky pro toto téma.

„I učinil Hospodin Bůh člověka z prachu země, a vdechl v chřípě jeho dechnutí života, i byl člověk v duši živou.“ (1 Moj 2, 7)

Četli jste pozorně tento verš? „Člověk byl v duši živou.“ To je něco docela jiného, než jak se říká: „Člověk má duši živou“. Není zde vůbec řeč o nějaké nesmrtné duši, která má své samostatné bytí a sídlí v člověku. Spíše je to tak, že všichni, kteří mají dechnutí života, vděčí za ně jedině nesmrtnému Bohu. A zase je to apoštol Pavel, který zdůrazňuje tuto skutečnost, když osvědčuje před učenými Athénany:

„Bůh ten, který stvořil svět i všechno, což jest na něm, ten jsa Pánem nebe i země, nebydlí v chrámech rukou udělaných; aniž bývá ctěn lidskýma rukama, jako by něčeho potřeboval, poněvadž on dává všechněm život i dýchání i všechno.“ (Skut 17, 24, 25)

Člověk je bytostí, složenou z těla, duše a ducha. Tyto tři součásti mohou pracovat jen tehdy, jestliže dechnutí od Boha celý tento organismus obživuje. Není to na pováženou, že Pavel neříká před Řeky nic o nesmrtné duši, ale naopak praví:

„Nebo jim živi jsme, a hýbeme se, i trváme.“ (Skut 17, 28)

Svému mladému spolupracovníku Timoteovi napsal:

„Kteréž časem svým ukáže ten blahoslavený a sám mocný, Král kralujících a Pán panujících, kterýž sám má nesmrtnost a přebývá ve světle nepřístupném, jehož žádný z lidí neviděl, aniž viděti může.“ (1 Tim 6, 15, 16)

Kdyby byl Pavel věřil učením o nesmrtnosti duše, byl by jistě této poučky použil; ale tento názor není ani křesťanský, ani biblický.

III. Učení o stromu života

Není naší povinností postavit se proti učení o přirozené nesmrtnosti duše, když z bible víme, že to byl nepřítel člověka a spasení, který první zlehčil vážnost smrti lži? Jak odvážně tvrdil tento lstivý tvor:

„Nikoli, nezemřete smrtí.“ (1 Moj 3, 4)

Jeho výpověď se přiči Božímu slovu, podle něhož je smrt trestem za hřích, a my se musíme pokorně tomuto rozsudku podrobit. Pádem prvních lidí byl ráj ztracen a přístup ke stromu života byl znemožněn.

„Tedy řekl Hospodin Bůh: Aj, člověk učiněn jest jako jeden z nás, věda dobré i zlé; pročez nyní, aby nevztáhl ruky své, a nevzal také ze stromu života, a jedl by, i byl by živ na věky, vyžehneme jej. I vyptul jej Hospodin Bůh ze zahrady Eden.“ (1 Moj 3, 22, 23)

Z těchto veršů je jasné, že jejich život byl závislý na stromu života. Pokud mohli jíst z jeho plodů, neměla nad nimi smrt moc. Když jim byl přístup ke stromu života uzavřen, byli podrobeni smrti. Je tedy vůbec někde nějaký větší důkaz o tom, že lidé nemají přirozené nesmrtnosti?

IV. Smrt je odloučení od pramene života

Na jiných místech Písma je vyjádřena naše závislost na Stvořiteli takto:

„A navrátí se prach do země, jakž prve byl, duch pak navrátí se k Bohu, kterýž jej dal.“ (Kaz 12, 7)

„Když skrýváš tvář svou, rmoutí se; když odjímáš ducha jejich, hynou a v prach svůj se navracejí.“ (Žalm 104, 29)

Jako na začátku bylo tělo vytvořené z prachu země obživeno teprve dechnutím života, tak je to při umírání naopak: Stvořitel odejme dechnutí života a člověk se stává zase bezvědomým. Dechnutí života se vrací a funkce těla, rozumu a mysli přestávají. Proto je smrt koncem života, ztrátou vědomí a rozpadem těla.

„Nebo živí vědí, že umřítí mají, mrtví pak nevědí nic. Všechno což by předsevzala ruka tvá k činění, podle možnosti své konej; nebo není práce, ani důmyslu, ani umění, ani moudrosti v hrobě, do něhož se běřeš.“ (Kaz 9, 5, 10)

Je tedy nebiblické, nazývat smrt přechodem k vyššímu stupni bytí, vysvobozením z pout těla apod. Podle učení Starého i Nového zákona je smrt opakem života.

„Ne mrtví chválí budou Hospodina, ani kdo ze všech těch, kteříž sestupují do místa mlčení.“ (Žalm 115, 17)

Stav smrti bývá často srovnáván se spánkem. Tak např. Lazar ležel již čtyři dny v hrobě, když o něm Ježíš řekl:

„Lazar, přítel náš, spí.“ (Jan 11, 11–17)

Pavel mluví o mrtvých jako o těch, kteří zesnuli a spí. (1 Tes 4, 13)

V. Vysvobození ze smrti

Mrtví leží ve svých hrobech bez vědomí. Nemohou se sami osvobodit z moci smrti: pomoc musí přijít odjinud. Vysvobození ze smrti souvisí s odstraněním příčiny smrti a s vykoupením od hříchu. Nejsilnější si lidé uvědomují potřebu vykoupení právě ve chvíli, když stojí tváří v tvář smrti.

Apoštol prohlašuje, že Ježíš Kristus byl „učiněn k našemu vykoupení.“ (1 Kor 1, 30) Jedině On nás může vykoupit z moci hříchu i smrti. Na kříži Golgaty vyrval smrti její moc:

„Poněvadž tedy dítky účastnost mají těla a krve, i on též podobně účasten jest jich, aby skrze smrt zahladil toho, kterýž má vladařství smrti, to jest ďábla, a vysvobodil ty, kteří bázní smrti po všechn čas života podrobeni byli v službu.“ (Žid 2, 14, 15)

Ježíš Kristus pro nás nejen zemřel, ale i vstal zmrtvých. Jak radostně líčí apoštol Pavel tuto skutečnost:

„Ale vstal z mrtvých Kristus, prvotiny těch, kteříž zesnuli. Nebo poněvadž skrze člověka smrt, skrze člověka i vzkršení z mrtvých. Nebo jakož v Adamovi všichni

umírají, tak i skrze Krista všichni obživení budou.“ (1 Kor 15, 20–22)

VI. Kdy obživnou mrtví?

Jedině při vzkříšení se mrtví vrátí do života. Zmrtvýchvstání a druhý příchod Kristův patří dohromady. Útěcha daná slibem, že vstaneme z mrtvých, byla po všechny časy oporou všech věřících. Bůh si přeje, aby smrt vrátila svoji kořist.

„Tatof pak jest vůle toho, kterýž mne poslal, Otcova, abych ničeho toho, což mi dal, neztratil, ale vzkřísil to v den nejposlednější. A tatof jest vůle toho, kterýž mne poslal, aby každý, kdož vidí Syna, a věří v něho, měl život věčný. A já jej vzkřísím v den nejposlednější.“ (Jan 6, 39–40)

„Nedivtež se tomu; neboť přijde hodina, v kterouž všichni, kteří v hrobích jsou, uslyší hlas jeho. A půjdou ti, kteříž dobré věci činili, na vzkříšení života, ale ti, kteříž zlé věci činili, na vzkříšení soudu.“ (Jan 5, 28, 29)

Je zcela nelogické myslet, že mrtví budou vzbuzeni v den nejposlednější, a mimo to věřit, že zesnulí již dnes jsou v nádhře nebeské. Jen mrtví mohou být vzbuzeni. Vezměte na vědomí útěchu Nového zákona:

„Toto zajisté vám pravíme slovem Páně, že my, kteří pozůstaneme do příchodu Páně, nepředejdeme těch, kteříž zesnuli; nebo sám ten Pán se zvukem ponoukajícím, s hlasem archanděla a troubou Boží sestoupí s nebe a mrtví v Kristu vstanou nejprve. Potom my živí pozůstavení spolu s nimi zachvácení budeme do oblaků, vstříc Pánu v povětří, a tak vždycky s Pánem budeme.“ (1 Tes 4, 15–17)

Pouze vzkříšení spojí zesnulé věřící s Pánem Ježíšem. (O osudu nevěřících podává zprávu studie v příštím čísle ZD.) V den vzkříšení udělí Pán také dar nesmrtelnosti. Je zcelařejmé, že jsme ji dosud neměli, když ji teprve potom dostaneme.

„Aj, tajemství vám pravím: Ne všichni zajisté zesneme, ale všichni zajisté proměnění budeme, hned pojednou, v okamžiku, k zatroubení poslednímu. Neboť zatroubí, a mrtví vstanou neporušitelní, a my proměnění budeme. Musí zajisté toto porušitelné tělo obléci neporušitelnost, a smrtelné toto obléci nesmrtelnost. ... tehdy se naplní řeč, kteráž napsána jest: Pohlcena je smrt ve vítězství.“ (1 Kor 15, 51–54)

Bez naděje na vzkříšení nejsme křesťany. „Nebo jestliže mrtví z mrtvých nevstávají, aniž Kristus vstal. A nevstal-li z mrtvých Kristus, marná je víra vaše, ještě jste ve svých hříších. A tak i ti, kteříž zesnuli v Kristu, zahynuli.“ (1 Kor 15, 16–18)

Ne víra v nesmrtelnost duše nám dává naději, nýbrž víra ve vzkříšení z mrtvých.

Skrze hřích přišla na svět bázeň, a trápí lidstvo. Jedině v Kristu je vykoupení. Náš Pán přemohl smrt. Ve společenství s ním bázeň musí ustoupit lásce. Naděje ve zmrtvýchvstání dává našemu životu nový smysl. Celé naše pozemské bytí je přípravou a školou k věčnosti. S Kristem věčně žít, osvobození od hříchu a jeho následků, to je nekonečné dobrodiní, jež nám poskytuje Kristovo zmrtvýchvstání.

Svěřme se již nyní za svého života Pánu Ježíši, a On nám pomůže, až nad námi smrt uplatní svoji moc. Být křesťanem, znamená mít naději.

Umění cítit se dobře

Jistě každý bude s námi souhlasit v tom, že zdraví člověka je největší dobro. Zdraví je ve skutečnosti majetek, který můžeme bezprostředně využívat a je zároveň největším bohatstvím. Již mnozí milionáři nabízeli polovinu svého jmění tomu, kdo by je vyléčil. Žádný trpící člověk se nemůže plně těšit ze svého života a účelně využívat všech možností, které mu život poskytuje. Podle toho jsou tedy pro opětné získání zdraví důležitější duchovní hodnoty než hmotné.

Lidé, u nichž se všechno soustřeďuje kolem jejich vlastní osoby, kteří se ustavičně ohmatávají, pozorují a poslouchají, jsou předmětem výsměchu. Patří sice k velmi rozšířenému avšak nesnesitelnému a v podstatě vzato směšnému typu egoistů. Pro nás by však zdraví našich spolubližních mělo být právě tak důležité jako naše vlastní. V první řadě z lásky k bližnímu, dále pak také proto, že nemoci, jimiž lidé v našem okolí trpí, mohou být nakažlivé. A i když nejsou přenosné, mají hluboký vliv na náš duševní stav a na naši povahu, což někdy může způsobovat značné utrpení. Proto ten, kdo má na mysli zdraví všech, pečuje zároveň i o své vlastní zdraví a zajišťuje si důležitou část svého štěstí.

Co můžeme podle toho udělat pro naše zdraví a pro zdraví našich bližních? Lékaři nás navykli na více či méně srozumitelné nebo nesrozumitelné předpisy, někdy dokonce na takové, které si vzájemně odporují. Jeden lékař předepíše určitou potravinu, zatímco jiný ji přísně zakáže. Co všechno bylo v minulosti řečeno například o rajských jablíčkách! Pro jedny to byla ta nejlepší zelenina, jiní naproti tomu je považovali za velmi nebezpečná. Aby si člověk prodloužil svůj život, sestavuje si na základě vlastních zkušeností seznam bezpečnostních opatření. A žádný takový seznam se nerovná seznamu jiného člověka. Takové zásady obsahují věci zdraví prospěšné i škodlivé. Jak se správně rozhodnout? Člověk proto váhá, neboť rozum a náklonnosti se sotva kdy shodují.

Lidé zřídka kdy chápou úlohu lékaře. Ani on sám ji velmi často nechápe. Z denního tisku můžeme zjistit, že lékařská věda věnuje stále větší pozornost prevenci nemocí a že lékaři se snaží rozeznat nemoci již při

jejich vzniku, aby proti nim mohli úspěšně bojovat v jejich počátečním stádiu. Správný lékař nepovažuje sám sebe za neomylného a také pacienti by od něho neomylnost neměli vyžadovat. Lékař zná nejdůležitější zákony lidského organismu a na základě četných případů ze své praxe má menší nebo větší zkušenosti, takže je jisté s to určit co se v daném případě má podniknout. Považovat však tyto rady za dokonalé a neomylné nebo dokonce chtít je používat pro každý jednotlivý případ bylo by nesprávné. Důležité ovšem je, aby nám lékař řekl, co nám je a aby nám vysvětlil příčinu našeho onemocnění. Na nás pak záleží, abychom tuto příčinu odstranili, vyjasnili si situaci a podle získaných poznatků abychom také žili.

Proto nemáme v úmyslu zde uvádět recepty nebo stanovit diety. Poukážeme spíše všeobecně na to, že prostý a přirozený způsob života posiluje naše zdraví. K podmínkám, za nichž se může plně rozvinout naše zdraví, patří vegetariánská strava obsahující všechny potřebné výživné látky, dále normální dýchání, dostatečný tělesný pohyb a úzkostlivá čistota. Stvořitel nám dává dostatek vody a slunečního záření, mořského a horského vzduchu a vybavil nás zdravým lidským rozumem, abychom všechny tyto dary přírody mohli dát do služby našeho zdraví.

Tyto poznatky však nestačí, neboť nám ještě neukazují cestu k vlastní příčině nemoci. Nedostatek poznatků je nepochybně příčinou toho, že náš boj proti nemoci je přes nepopíratelné pokroky lékařské vědy dosud tak málo úspěšný.

Pasteurovy objevy nás varovaly před bakteriemi. Proto se v dnešní době pokoušíme působit proti nemoci hlavně injekcemi. Sérum, lymfa a injekce jsou na denním pořádku. Vlastní infekční nemoci tím vskutku byly zatlačeny. Mor téměř zcela vymizel, syfilis končí méně často smrtí než tomu bylo dříve, tuberkulóza ztratila svůj ráz nebezpečí, ba dokonce se podařilo uchránit před ní i novorozence. Naproti tomu se množí onemocnění jater, srdce, nervů, a rakovina nabývá hrozivého rozsahu. Zdá se, jako by lidské tělo, na něž se kladou nadměrné požadavky, trýzněné a ignorované, ochraňované před nebezpečnými bakteriemi, chtělo

přemístit svoji pomstu do jiné oblasti. Jaký to má tedy smysl podnikat opatření proti některé nemoci, zahnat ji, převést ji tím na jiný orgán, její symptomy změnit nebo oslabit, a mylně se domnívat, že je docíleno vítězství nad danou nemocí, zatímco se tato ve skutečnosti opět objevuje, jenže v jiné formě a za jiných průvodních okolností?

Pokračujme tedy dále a položme si otázku, zda vlastní příčina nemocí nespočívá snad v přestupování přírodních a mravních zákonů. Obrovský význam a neomezený vliv mravního života na tělesný stav člověka jsou dobře známy. Podaří-li se pacienta po duševní stránce postavit na nohy, pak jistě je dán důvod k naději, že nemocný bude opět zdrav. Jakmile však on sám se vzdá boje o své uzdravení, můžeme ho považovat za ztraceného. Za krymské války viděl jeden voják, jak jeho kamarádi onemocněli na cholera a zemřeli. Také on pocítil již první příznaky této nemoci, ale rozhodl se, že proti ní bude bojovat ze všech sil. S největším vypětím vůle udržoval všechny svaly v ustavičném pohybu, takže zůstaly plně schopné svých normálních funkcí. Pravděpodobně byl tento voják jediný, který unikl jistě smrti, ačkoliv i on byl již nakažen touto epidemickou chorobou.

Jedna vdova — tak zní zpráva — žila se svými dětmi o samotě na venkově. Jednoho večera chtěla upéci chléb. Když přinesla dříví, aby zatopila v peci, uštkla ji zmijs, která zalezla do otýpky roští. Ubohá žena znala smrtelné působení zmijsího jedu, ale jakákoliv pomoc byla daleko. Při svém zoufalství myslela jen na své děti, které by po její smrti musely zůstat samy v osamocené rolnické domku a musely by zemřít hladem, kdyby nešel někdo kolem. Proto se dala do práce, aby napekla pro děti chléb. Protože však měla za to, že chléb z jedné náplně pece by nestačil, upekla stejné množství chleba podruhé a pak potřetí. Ruka a paže jí otekly, pohyby byly stále nesnadnější a bolestivější, ale její snaha uchránit děti před smrtí hladem nutila ji k tomu, aby pracovala po celou noc. K ránu pocítila ulehčení. Jed se postupně vyloučil z těla, aniž způsobil smrt.

V boji proti nemocem musíme mířit na její hlubší příčiny, ne pouze na její symptomy. Skutečností je, že naše myšlenky jsou obvykle ovládány sobectvím, pýchou, starostmi, neklidem, strachem a někdy i nezdravými vyčerpávajícími požitky. Naše potíže pramení především z nenávisti, závnosti, žárlivosti a nesvornosti — to vše ovlivňuje krevní oběh, zpomaluje trávení, ztěžuje látkovou výměnu, otravuje tělo a brání žlázám vnitřní sekrece vylučovat do krve hormony nutné k boji proti nemoci. V důsledku toho všeho přetížený mozek nevydává již včas své příkazy různým částem organismu a celý člověk se všemi svými orgány se předčasně opotřebuje.

Představme si naproti tomu člověka, který je laskavý a zdvořilý, snaží se zapomenout na sebe samého a vlastní schopnost udržovat jak sebe, tak i své okolí v dobré náladě! Je-li tento člověk přitom naplněn šlechetnými, čistými a vznešenými myšlenkami a své úsilí zaměřuje energicky avšak klidně ke všemu co je pravdivé, dobré a krásné, pak u něho jistě zjistíme výsledky jeho duševního stavu. Trávení takového člověka funguje dobře; dýchá zhluboka a v důsledku toho obsahuje jeho krev všechny životně důležité prvky. Pln naděje hledí do budoucna a spokojeně se dívá na svou minulost. Přítomnosti, na níž jistě záleží především, využívá vzorně a účelně. Takový člověk ovšem také není chráněn před všemi nemocemi, neboť vždy existují okolnosti na lidské vůli zcela nezávislé, avšak je proti onemocnění daleko lépe vyzbrojen.

Již pisatelům biblických žalmů bylo jasné, do jaké míry jejich tělesné zdraví závisí na duševním stavu. Tak král David píše v 32. žalmu: „Blahoslavený člověk, jemuž nepočítá Hospodin nepravosti, a v jehož duchu lsti není! Já když jsem mlčel, prahly kosti mé...“ To je právě to: spáchané zlo se nemůže udělat nespáchaným — ono tíží naši duši ať to již připouštíme či nikoliv. Naše tělo trpí tím také. A když se nám dostane odpuštění, pak je s duševní tísní odstraněno i tělesné utrpení. Všechny nemoci samozřejmě nelze takto vysvětlit, ale na tuto tajnou souvislost bychom neměli nikdy zapomínat! Lepší než všechny léky může být usmířující rozhovor, při němž se pohrbí staré nepřátelství. Odpouštějící slovo, urovnání sporu, pozorná přívětivost, odpouštějící

dopis a ochota odpustit mohou skutečně způsobit zázračný obrat k lepšímu v nemocném organismu. Churavost a nemoc mohou se dát na ústup, když je srdce zbaveno tísně a je radostné; může v nás vzniknout zcela nový životní pocit.

S nemocemi je tomu stejně jako s úrazy. Jeden generál řekl svým vojákům: „Jsou to vždy ti stejní, kteří se připravují o život!“ To nemělo ovšem znamenat, že by víckrát zemřeli; generál však pozoroval, že lidé s určitými charakterovými rysy jsou vystaveni nebezpečí smrti více než jiní lidé. Totéž platí i pro úrazy. Lidé rádi mluví o raně osudu o nějaké politováníhodné nešťastné shodě okolností. Zkoumáme-li však příčiny úrazů důkladně, můžeme zjistit v devadesáti ze sta případů, že by se lidé při trochu větším sebeovládání a opatrnosti jistě mohli úrazům opravdu vyhnout. Právě tak je tomu i s nemocí. Kdo pochopil její hluboké příčiny, může proti ní účinněji bojovat než nic netušící, lhostejný a egoistický člověk. Zdravý, klidný a veselý duch příznivě ovlivňuje boj proti chorobám a proti všem jiným formám onemocnění.

Umění cítit se dobře spočívá tedy především v udržování mravní rovnováhy. Tajemství uchování zdraví spočívá v laskavosti, dobré náladě, užitečné práci, v důvěře k okolí — dokonce i tehdy, kdyby si to dané okolí nezasluhovalo — a zvláště v důvěře v Boha. Přitom si můžeme být jisti Božím zaslíbením, že po těžkostech nynějšího života bude následovat věčnost štěstí pro všechny ty, kteří se na ni připravili.

M. T.

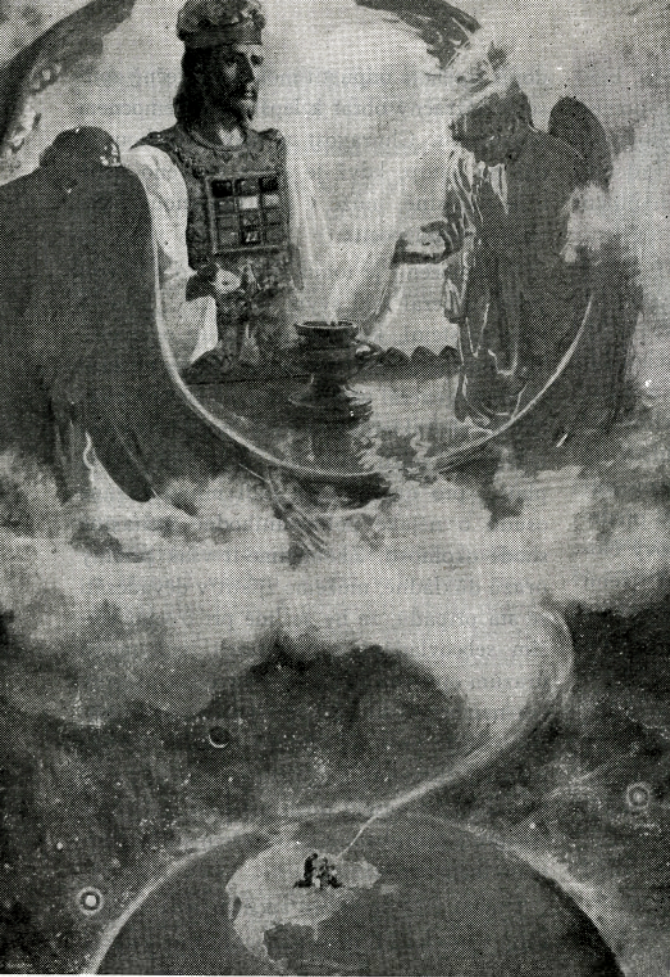
Vidoucí tedy žena, že dobrý jest strom k jídlu i příjemný očima, a k nabytí rozumnosti strom žádostivý, vzala z ovoce jeho a jedla; dala také i muži svému s sebou, a on jedl. (1 Moj 3, 6)

Byl rok 1936. V Berlíně se konaly olympijské hry. Přišel další den bojů o medaile. I tohoto dne se dostavilo na stadión 100 000 diváků, sportem zanícených fanoušků a netrpělivě očekávalo závod 4×100 m štafety žen. V jednom meziběhu získaly německé dívky nový světový rekord a tak nastupovaly na start jako jasné favoritky. Jen několik vteřin zbývalo do odstartování závodu. Konečně závod začal, vše báječně klapalo a vedení se opět ujmuly Němky. Zbývalo ještě poslední předání štafetového kolíku, posledních sto metrů. Zlatá medaile byla na dosah ruky. V tom se však stalo něco strašného, poslední německá závodnice upustila kolík. Stadiónem proběhla vlna zděšení. Lidé vstávali ze svých míst, závodnice si zakrývaly obličej rukama. V jednom okamžiku byly

pohrbeny všechny naděje a námaha tréninku promarněna. Špatný hmat, promeškaná příležitost a cena vítězství byla navždy ztracena.

Zklamání přichází mnohdy neočekávaně a rychle. Také počátek lidských dějin byl něčím podobným poznamenán; falešný pohled, špatný hmat, nepravdivé slovo a první lidé ztratili domácí právo v ráji. V našem životě velmi často podceňujeme zdánlivé maličkosti. Jaký to však může mít následek? Nenechme se oklamat, protivník zřídka kdy zasahuje otevřeně. Ví, že malé boje a záludnosti skýtají víc a lepší výsledky než těžké zkoušky. Nejsou to právě ony malé nesrovnalosti v našem životě, ze kterých později nastávají nepřekonatelné těžkosti? Nejsou to ty „malé lištičky“, které náš postoj nepozorovatelně mění, až jsme nakonec překvapení trpkým zklamáním?

Prosme Pána o sílu, moudrost a ochranu, abychom svou nepozorností a slabostí neztratili vítězství.

CO POVAŽOVAL KRISTUS ZA NEJDŮLEŽITĚJŠÍ?

dek? Co jiného lze očekávat než duchovní tvrdost, temnotu a úpadek. Nicotné věci zaměstnávají pozornost mnohých křesťanů. K pravému růstu a získání požehnání nám chybí Boží moc, která je nám v plnosti nabízena. Nedostatek Ducha svatého ubírá na síle evangelizaci. Prosme o tento dar. Bůh dodrží každý slib, který dal.

Prosba

„Nezamítej mne od tváře své a Ducha svatého svého neodjímej ode mne. Navrať mi radost spasení svého a duchem dobrovolným utvrď mne.“ (Žalm 51, 13. 14)

Zvláštní pozvání

„Nebo nemáme velekněze, který by necítil s našimi slabostmi, neboť zkoušen byl v každém směru a ohledu jako my, avšak nedopustil se hříchu. Přistupme proto směle s doufáním k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a milost našli ku pomoci v čas příhodný.“ (Žid 4, 15. 16 podle Kürzingerova překladu)

Vztahuje se výraz „pomoc v každé nouzi“ také na potřeby časné a duchovní?

Pozvání

Bůh nás k sobě zve a čeká, kdy nás bude moci přivítat. Všichni, kteří touží po Božím požehnání, mohou zaklepat a říci: „Pane, ty jsi řekl: Kdo prosí, bere, kdo hledá, nalézá a tomu, kdo klepe, bude otevřeno.“

Pros o pomoc v každé nouzi

Můžeme Pánu říci s dětinskou prostotou vše, co nás tíží. Smíme mu předložit naše tělesné potřeby, prosit o pokrm a oděv. Chce však uspokojit i naše duševní potřeby a darovat nám chléb života a roucho Kristovy spravedlnosti. Tvůj nebeský Otec ví, co potřebuješ, chce ale, abys ho o to prosil. Všechna požehnání obdržíme ve jménu Ježíšově. Bůh pro čest jeho jména nás opatří vším potřebným, neboť je bohatý ve své dobrotě.

On, který má všelikou moc na nebi i na zemi, chce bohatě obdarovat své děti. Nejcenějším darem je Vykupitelova krev. Naplňuje naše tužby; zůstává až na věky a dává radost všem, kteří přijali Kristovo vykopení.

Bůh nás chce obdařit časnými požehnáními

Bůh chce, abychom správně rozuměli všem časným a věčným. Může zosílit tvé vědomosti, obdařit tě jemností a dovedností. Použij darů, které jsi od Boha obdržel. Vypros si moudrost, kterou ti ochotně daruje.

V pokušení

„Pojďte ke mně všichni,“ tak k nám zaznívá Ježíšovo pozvání. Pánu můžeš předkládat všechny své úzkosti a starosti.

Jdi s odvahou

Máme pozvání, proto přistupme směle k trůnu milosti, abychom obdrželi milosrdenství, milost a pomoc v pravý čas. Naše víra musí být pravá, potom obdržíme oč prosíme.

Dík

Děkuji Ti, Pane, že cesta k trůnu milosti je stále pro mne otevřena, a že jsi mne pozval, abych k Tobě přišel. Děkuji Ti za zaslíbenou pomoc v duchovních i časných záležitostech. Jak bezmezná je tvoje láska!

Kristus — náš prostředník

„Jeden je zajisté Bůh, jeden také i prostředník Boží a lidský, člověk Kristus Ježíš.“ (1 Tim 2, 5)

Jak máme rozumět Kristovu působení jako prostředníka?

Zamysli se nad Kristovou kněžskou službou!

Bůh zjevil apoštolu Janovi na ostrově Patmos poselství pro svůj lid. Přečti si tato zjevení! Uvažuj nad životem a osobností Ježíše Krista a přemýšlej o jeho prostřednické službě! Pak nalezněš Boží moudrost, nekonečnou lásku, plnou spravedlnost a bezmeznou milost.

Kristus „pojítkem“

Kristus je pojítkem mezi Bohem a člověkem. Každý jeho následovník si může být jist, že je jeho přímluvcem. Svou vlastní spravedlnost přičítá Kristus prosebníkům. Staví se vedle nás a tak pro jeho zásluhu se smíme přibližovat k všemohoucímu Bohu. Kristus svým člověčenstvím spojil hříšné lidi s trůnem věčného Boha. Zaslubuje nám vyslyšení a odpověď na naše prosby. Kristus je prostředníkem mezi člověkem a Bohem; skrze něho obdržíme nebeská požehnání.

Ježíš náš zástupce

Bůh řekl o Ježíši: „Toto je Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo.“ Takto jsme osloveni i my. Sláva, která spočinula na Kristu, je nám zástavou lásky Boží. Naše prosby zasáhnou Boží sluch a dojdou vyslyšení. Ten, který kdysi mluvil k Ježíši, volá ke každému věřícímu: „Ty jsi mé dítě, ve kterém se mi zalíbilo.“

Božství sjednoceno s lidstvem

Vykupitel ukázal svým učedníkům, proč je v něm spojena božská přirozenost s lidskou. Byl tak zjeven Bůh Otec. Všechny Ježíšovy vlastnosti a také jeho sílu můžeme obdržet, jestliže k němu budeme přicházet s vírou. Můžeme dosáhnout i jeho lidské dokonalosti, jestliže budeme poslušni Boha tak, jako byl On.

Podstatná věc pro plán vykopení

Kristova služba smíření v nebeské svatyni je pro plán vykopení právě tak důležitá jako jeho smrt na kříži. Svou smrtí započal dílo vykopení. Po svém zmrtvýchvstání a nanebevstoupení toto dílo dokonává. Ježíš nám zajistil přístup k Otci. On přednáší prosby svých následovníků.

Znaky modliteb v Kristově jménu

Modlit se ve jménu Kristově znamená mnoho. Znamená to přijmout jeho charakter, dokazovat jeho ducha a konat jeho dílo. Kristus nás nezachraňuje s našimi hříchy, ale chce nás zachránit od hříchů. Kdo miluje Krista, bude mu v poslušnosti sloužit.

Prosba

„Vyuč mne Hospodine cestě své, abych chodil v pravdě tvé; ustav srdce mé v bázi jména tvého.“ (Žalm 86, 11)

„Já pak pravdu pravím vám, že je vám užitečné, abych já odešel. Nebo neodejdu-li, Utěšitel nepřijde k vám; a pak-li odejdu, pošlu ho k vám.“ (Jan 16, 7)

Čím vyplnil Kristus velkou část svého pozemského života? Co bylo náplní jeho učení a kázání?

Kristus trávil mnoho času na modlitbě. Ve dne se věnoval práci a v noci modlitbě, aby dovedl vítězit nad nepřítelem. Takto posilněn mohl pomáhat i těm, kteří ho o pomoc prosili.

Modlitba byla částí jeho denní práce. Po hodinách společenství s Bohem byl Ježíš s to přinášet lidem nebeské světlo. Každý den znovu přijímal křest Duchem svatým. Otec obdařil svého Syna takovou milostí, aby ji mohl udílet i jiným.

Vliv Ježíšovy modlitby na učedníky. Srdce naslouchajících učedníků byla hluboce dotčena, když slyšeli, jak se Ježíš modlí. Často pozorovali slk jejich Mistr trávit hodiny v soukromí na modlitbě. Poznávali spojitost a závislost modlitby s jeho slovem a jednáním.

Nejdůležitější téma jeho kázání

Kristus jako velký učitel měl světu sdělit mnoho důležitých myšlenek. U jednoho tématu se zastavoval zvláště často, u daru Ducha svatého. Kristus předpověděl své církvi něco velikého pro dobu vyliť Ducha svatého. Žel, že se dnes tak málo zabýváme tímto tématem. Tu a tam slyšíme úvahu o Duchu svatém, ale vzápětí ji odkládáme na pozdější dobu.

Předpoklad pro veškerá požehnání

Vylití Ducha svatého ve dnech apoštolských bylo nazýváno „jarním deštěm“. Jeho působení bylo předivné. Ještě bohatěji bude ale padat „pozdní déšť“. O daru Ducha svatého se žel málo uvažuje. A jaký je násle-

Ten, kdo se vnoří do
tajů přírody, pozná
nejlépe vlastní slabost.

Pozná, že existují
hloubky a výšky, které
nemůže obsáhnout,
tajemství, jež nemůže
proniknout a rozsáhlá
pole pravdy, jež
nemůže probádat.

Řekne s Newtonem:
„Připadám si jako
malé děčko, které sbírá
na břehu moře
kaménky a skořápky,
zatímco velký oceán
pravdy leží přede
mnou neprobádán.“

